

Kúria
ítélet

Az ügy száma: Bhar.II.612/2017/15.

A határozat szintje: harmadfok

A tanács tagjai: . Molnár Gábor Miklós a tanács elnöke
. Szabó Györgyi előadó bíró
. Feleky István bíró

Az eljárás helye:

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2017. június 1. és 8.

Az ügy tárgya: hűtlen kezelés büntettének kísérlete és más
bűncselekmény

Terhelt(ek): ... I. rendű és társai

Elsőfok: Törvényszék 9.B.392/2014/97. ítélet, 2015.
szeptember 30. tárgyalás

Másodfok: Ítéltábla Bf.I.315/2016/41. ítélet, 2016. október
26. tárgyalás

A fellebbezés előterjesztője: Szegedi Fellebbviteli Főügyészség
II. rendű vádlott és védője

A fellebbezés iránya: Szegedi Fellebbviteli Főügyészség az I. és
II. rendű vádlottak terhére felmentés miatt
II. rendű vádlott és védője a magánokirat-
hamisítás vétsége miatt emelt vád alóli felmentés
jogcímének megváltoztatása végett

Rendelkező rész

A hűtlen kezelés büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt
... és társai ellen folyamatban lévő büntetőügyben a Szegedi
Fellebbviteli Főügyészség, valamint ... II. rendű vádlott és védője
által bejelentett másodfellebbezést elbírálv a Szegedi Ítéltábla
mint másodfokú bíróság Bf.I.315/2016/41. számú ítéletét ... I.
rendű és ... II. rendű vádlottra vonatkozó részében megváltoztatja:

... I. rendű vádlott bűnös hűtlen kezelés büntettének kísérletében
[Btk. 376. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont].
Ezért őt 3 (három) év szabadságvesztésre és mellékbüntetésül 3
(három) év közügyektől eltiltásra ítéli.

A szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani.

A kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamába beszámítja a 2010. augusztus 31. napjától 2010. december 17. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt.

... I. rendű vádlott legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

... II. rendű vádlott bűnös bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntettének kísérletében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont].

Ezért őt 2 (kettő) év 6 (hat) hónap szabadságvesztésre és mellékbüntetésül 3 (három) év közügyektől eltiltásra ítéli.

A szabadságvesztést börtönben kell végrehajtani.

A kiszabott szabadságvesztés büntetés tartamába beszámítja a 2010. augusztus 31. napjától 2010. december 17. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt.

... II. rendű vádlott legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra.

Az eljárás során összesen 10.344.962 (tízmillió-háromszáznegyvennégyezer-kilencszázhatvankettő) forint bűnügyi költség merült fel, amelyből ... I. rendű vádlottat önállóan 1.291.126 (egymillió-kettőszázkilencvenegyezer-egyszázhuszonhat) forint, míg ... II. rendű vádlottat önállóan 1.297.067 (egymillió-kettőszázkilencvenhétezer-hatvanhét) forint bűnügyi költség megfizetésére, valamint

... I. rendű és ... II. rendű vádlottakat egyetemlegesen 4.381.505 (négymillió-háromszáznyolcvanegyezer-ötszázöt) forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezi külön felhívásra az állam javára.

A fennmaradó 2.597.696 (kettőmillió-ötszázkilencvenhétezer-hatszázkilencvenhat) forint bűnügyi költség az állam terhén marad.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét ... I. rendű és ... II. rendű vádlottak tekintetében helybenhagyja.

A harmadfokú eljárásban felmerült 97.840 (kilencvenhétezer-nyolcszáznegyven) forint bűnügyi költségből, ... I. rendű vádlottat 54.320 (ötvennégyezer-háromszázhusz) forint, míg ... II. rendű vádlottat 43.520 (negyvenháromezer-ötszázhusz) forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezi, külön felhívásra az állam javára.

Indokolás

I.

1.

- [1] A Szolnoki Törvényszék folytatólagos tárgyalás alapján a 2015. szeptember 30. napján meghozott és kihirdetett 9.B.392/2014/97. számú ítéletében öt vádlottról rendelkezett. Közülük a harmadfokú felülbírálattal érintett:

... I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rendbeli hűtlen kezelés büntetének kísérletében [1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés d) pont]. Ezért őt 4 év szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte;

... II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki 1 rendbeli hűtlen kezelés büntetének kísérletében, mint bűnsegédet [1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés d) pont] és 1 rendbeli magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §). Ezért őt - halmazati büntetésül - 3 év 6 hónap szabadságvesztésre és 4 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozatát mindkét vádlott esetében börtönben állapította meg és a kiszabott szabadságvesztés büntetések tartamába az I. rendű és II. rendű vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt beszámította.

A **cég 1** által bejelentett polgári jogi igényt a törvény egyéb útjára utasította.

... I. rendű vádlottat az eljárás során felmerült bűnügyi költségből kötelezte 1.142.745 forint, ... II. rendű vádlottat 1.148.240 forint, valamint I. és II. rendű vádlottakat egyetemenlegesen kötelezte 5.150.735 forint bűnügyi költség megfizetésére.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyész ... I. rendű és ... II. rendű vádlott terhére a büntetés súlyosítása, hosszabb tartamú szabadságvesztés büntetés és hosszabb tartamú közügyektől eltiltás kiszabása, valamint ... I. rendű vádlott cégvezetői tevékenység gyakorlásától való eltiltása végett jelentett be fellebbezést.

[3] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség az I. és II. rendű vádlott terhére bejelentett ügyészi fellebbezést fenntartotta. Az elsőfokú ítélet megváltoztatását, ennek keretében az elkövetéskor hatályos büntető törvény helyett az I. és II. rendű vádlott cselekményeinek elbírálása körében az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvény alkalmazását, a velük szemben kiszabott szabadságvesztés büntetés és közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamának súlyosítását, valamint I. rendű vádlott cégvezetői tevékenység gyakorlásától történő eltiltását indítványozta.

[4] ... I. rendű vádlott és védője, valamint ... II. rendű vádlott és védője megalapozatlanság címén, felmentés érdekében jelentett be fellebbezést.

2.

[5] A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2016. október 26. napján megtartott nyilvános fellebbezési tárgyaláson meghozott és kihirdetett Bf.I.315/2016/41. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét ... I. rendű és ... II. rendű vádlott tekintetében megváltoztatta:

... I. rendű vádlottat az ellene hűtlen kezelés büntetének kísérlete [1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés d) pont] miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontja alapján - bűncselekmény hiányában - felmentette;

... II. rendű vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntettének kísérlete [1978. évi IV. törvény 319. § (1) bekezdés, (3) bekezdés d) pont] miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontja alapján - bűncselekmény hiányában - , míg az ellene magánokirat-hamisítás vétsége miatt (1978. évi IV. törvény 276. §) miatt emelt vád alól a Be. 6. § (3) bekezdés b) pontja alapján - bizonyítottság hiányában - felmentette.

I. és II. rendű vádlottak vonatkozásában a bűnügyi költség megfizetésére vonatkozó kötelezést mellőzte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét I. és II. rendű vádlottak tekintetében helybenhagyta.

[6] Miután a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által bűnösnek kimondott ... I. rendű és ... II. rendű vádlottat felmentette az ellenük emelt vád(ak) alól, erre figyelemmel - a Be. 386. § (1) bekezdés c) pont I. fordulata alapján - a harmadfokú eljárás lehetősége megnyílt.

3.

[7] A másodfokú bíróság ítélete ellen a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség 2016. október 26. napján BF.204/2015/30-IV. szám alatt - a Be. 367/A. § (1) bekezdés b) pontja és a (2) bekezdése alapján, a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontjában írt okból [figyelemmel a Be. 385. §-ára és 386. § (3) bekezdésére] - ... I. rendű és ... II. rendű vádlott terhére, az I. rendű vádlott esetében a hűtlen kezelés büntettének kísérlete, a II. rendű vádlott esetében a bűnsegédként elkövetett hűtlen kezelés büntettének kísérlete és a magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vád alól történő felmentése miatt, a másodfokú ítélet megalapozatlanságára figyelemmel, a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében jelentett be fellebbezést.

[8] A fellebbviteli főügyészség fellebbezésének indokolása szerint a másodfokú bíróság ítéletének tényállása a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontjában és a (3) bekezdésében írt eljárási szabályok megsértésére visszavezethetően részben megalapozatlan, mivel a másodfokú bíróság iratellenes megállapításokat tett, a megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett, jogi indokai több helyen logikátlanok, indokolási kötelezettségének túlnyomó részben nem tett eleget, továbbá helytelen tudati tények megállapítása útján jutott arra a téves jogkövetkeztetésre, hogy az I. rendű vádlott szándéka még eshetőlegesen sem irányult vagyoni hátrány okozására, valamint arra, hogy a II. rendű vádlott tudata sem fogta át azt, hogy az I. rendű vádlott a vagyonkezelői kötelezettségének megszegésével az államnak vagyoni hátrányt fog okozni.

[9] A fellebbviteli főügyészség szerint a másodfokú ítélet alapvető hiányossága, hogy az ítéltábla az esetek döntő többségében nem indokolta meg, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól való eltérés milyen ténybeli alapokon nyugszik, illetve milyen tényből levont következtetés eredményeként jött

létre. Hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint a másodfokú bíróság által helytelen ténybeli következtetéseknek tartott megállapítások valójában az elsőfokú bíróság által a bizonyítékok mérlegelésével megállapított ténymegállapítások. Ebből következően az ítéletábra a döntésének meghozatalakor nem ténybeli következtetés alapján állapított meg olyan új tény, amelyre alapítva eltérő tényállás lett volna megállapítható, hanem új tény megállapítása nélkül, a bizonyítékok felülmérlegelésével állapított meg eltérő tényállást, amelyre azonban nem volt eljárásjogi lehetősége. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a másodfokú bíróság tehát az általa megállapított eltérő tényállásnak a ténybeli alapról nem adott számot, ezért ítélete oly mértékben megalapozatlan, hogy felülbírálatra alkalmatlan.

4.

[10] A Legfőbb Ügyészség a BF.2691/2012/11. számú átiratában a fellebbezési főügyészség által bejelentett fellebbezést módosított formában tartotta fenn. Azt állapította meg, hogy az első- és a másodfokú bíróság nem vétett olyan lényeges eljárási szabálysértést, amely miatt az ítéletek hatályon kívül helyezése lenne indokolt. A másodfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 350. § (2) bekezdés b) és d) pontjában meghatározott okokból - az iratok alapján - történő kismértékű helyesbítését és kiegészítését követően ... I. rendű és ... II. rendű vádlott vonatkozásában a másodfokú bíróság ítéletének megváltoztatására tett indítványt. Indítványozta, hogy a Kúria a Be. 393. §-a szerinti nyilvános ülésen a Be. 398. § (1) és (2) bekezdései alapján a vádlottakat mondja ki bűnösnek a Btk. 376. § (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetendők kísérletében, melyet ... II. rendű vádlott bűnsegédként követett el. Indítványozta, hogy a Kúria a vádlottakat ítélje börtönbüntetésre és mindkét vádlottat mellékbüntetésként tiltsa el a közügyek gyakorlásától; ... I. rendű vádlottat határozott időre tiltsa el a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagságától. Rendelkezzen a vádlottak vonatkozásában a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, valamint a vádlottakat terhelő bünygi költség összegéről is. Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét az I. rendű és a II. rendű vádlott tekintetében hagyja helyben.

[11] A Legfőbb Ügyészség szerint a másodfokú bíróság által megállapított tényállás túlnyomó részben megalapozott, összhangban áll az iratokkal, s csupán kiegészítésre és helyesbítésre szorul az iratok tartalma alapján. A tényállás ilyen módon és mértékben történő kiegészítése, illetve helyesbítése a Be. 388. § (2) bekezdése alapján elvégezhető. E kiegészítés és helyesbítés nem eredményezi eltérő tényállás megállapítását, ezért a másodfokú határozat hatályon kívül helyezése nem indokolt.

[12] A tényállás kiegészítése és helyesbítése körében a Legfőbb Ügyészség az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 2., 6., 7., 18. és 35. § rendelkezéseinek, a Nemzeti Földalapról szóló

2001. évi CXVI. törvény 13. § előírásainak, valamint a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 30. §-ának tényállásba emelését tartotta szükségesnek. Indokoltnak látta a másodfokú határozat tényállásának kiegészítését a **város 1** megyei és a **város 2** ingatlanok vonatkozásában megkötött csereszerződés valódi céljával, valamint a **cég 2** által tervezett beruházás vonatkozásában megállapítható tények rögzítésével. A fentiek szerint pontosított tényállást elfogadva rögzítette, hogy a másodfokú bíróság azon jogi álláspontjával, hogy ... I. rendű vádlott, mint az ... **Tanács** tagja vagyonkezelői kötelezettségét szándékosan megszegte, mert úgy szavazta meg az ingatlancserét, hogy tudta, hogy annak jogi alapja nincs meg - egyetért. Hivatkozott azonban arra, hogy álláspontja szerint tévedett a másodfokú bíróság akkor, amikor úgy ítélte meg, hogy I. rendű vádlott - figyelemmel a csereüggyellett érintett ingatlanokon a későbbiek során megvalósítandó beruházás nemzetgazdasági szempontból - pontos számítások nélkül is - előnyös voltára, megalapozottan következtetett arra, hogy a csereüggyellett az állami vagyonban nem okoz kárt. Ellenkezőleg. Gyarapodást eredményez majd, így vagyoni hátrány okozására még eshetőleg szándéka sem volt.

[13] A Legfőbb Ügyészség jogi álláspontja szerint az I. rendű vádlottnak, mint az állami vagyon felett tulajdonosi jogokat gyakorló testület tagjának törvényen alapuló fokozott gondossággal, az állam érdekeinek elsődlegességét szem előtt tartva kellett eljárnia. E körben az állami vagyon értékesítése nem tekinthető olyan gazdálkodási tevékenységnek, amelyben akár a szokásost is meghaladó kockázatvállalás megengedhető, részben mert az állami vagyon kezelése során irányadó fokozott gondosság követelménye miatt nem alkalmazható a gazdasági kockázatvállalás, mint kötelezettségszegést kizáró körülmény, részben pedig azért, mert a jelen ügyben szereplő csereüggyellett nem ténylegesen meglévő, ésszerű keretek között zajló gazdasági folyamat része volt, hanem egy még el sem kezdett gazdasági tevékenység előzményeként szolgált, ráadásul úgy, hogy a csereüggyellett és a későbbiekben esetlegesen és bizonytalan eredményt ígérően létrejövő projektben résztvevők személye is eltért. A csere tehát kizárólag az állami vagyon szempontjából vizsgálendő és független a **cég 2** által később megvalósítandó projekttől. Minderre tekintettel a másodfokú bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével rendelkezett az I. rendű és a II. rendű vádlott felmentéséről az ellenük különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntettének kísérlete miatt emelt vád alól.

[14] A Legfőbb Ügyészség indítványa szerint nem támadható a másodfokú bíróság által levont az a jogi következtetés, hogy a II. rendű vádlott esetében a vád tárgyává tett közbizalom elleni bűncselekmény elkövetése nem bizonyítható. Erre tekintettel e körben nem tévedett a másodfokú bíróság, amikor nem zárta ki a közbizalom elleni bűncselekmény megvalósulásának a lehetőségét, de nem is tartotta megállapíthatónak azt.

[15] A Legfőbb Ügyészség kitért arra is, hogy a vádlottak esetében bűnösségük megállapítása esetén - figyelemmel a feltételes szabadságra vonatkozó hatályos rendelkezésekre - az elbíráláskor hatályos új büntetőtörvény, a 2012. évi C. törvény alkalmazása indokolt.

5.

[16] A másodfokú bíróság ítélete ellen ... II. rendű vádlott és védője a magánokirat-hamisítás vétsége miatti felmentés jogcímének megváltoztatása végett, valamint az ítélet indokolása ellen jelentettek be fellebbezést. A II. rendű vádlott védője az írásban részletesen megindokolt fellebbezésében hivatkozott arra, hogy álláspontja szerint a hivatkozott értébecslés felhasználása - függetlenül annak esetleges valótlan, hamis vagy hamisított voltától - joghatás kiváltására alkalmatlan volt, így a hivatkozott állandó bírói gyakorlat és a Kúria döntése (BH 2012.4.) értelmében a magánokirat-hamisítás vétsége (korábbi Btk. 276. §), illetve a hamis magánokirat felhasználásának vétsége (új Btk. 345. §) - törvényi tényállási elem hiányában - nem állapítható meg. Erre figyelemmel ... II. rendű vádlott szerint felmentése a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontja alapján - bűncselekmény hiánya címén - indokolt.

6.

[17] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség fellebbezésére és a Legfőbb Ügyészség indítványára ... I. rendű vádlott védője észrevételt tett, amelyben öt kérdésben foglalta össze a másodfokú bíróság ítéletével és az ügyészi fellebbezéssel kapcsolatos álláspontját.

[18] Mindenekelőtt azt kifogásolta, hogy a harmadfokú eljárásban nem törvényes a vád. Ezen álláspontját arra alapította, hogy a III. és IV. rendű vádlottak jogerős felmentésének alapjául megállapított jogerős tényállás - mivel a vádat az ügyészség azóta sem módosította - az I. rendű és a II. rendű vádlott vonatkozásában is irányadó a harmadfokú eljárásban. Összefoglalóan ebben a körben leszögezte: miután a másodfokú bíróság által megállapított - részben jogerős és sem a vád, sem a védelem által nem vitatott - tényállás szerint a felhasznált értébecslés nem volt hamis és nem volt valótlan, erre tekintettel vagyoni hátrány, illetve annak okozására irányuló szándék sem állapítható meg, így a vádlottak részéről a hűtlen kezelés elkövetése kizárható.

[19] Az I. rendű vádlott védője vitatta a másodfokú ítéletben az I. rendű vádlott terhére megállapított kötelességszegéseket. Álláspontja szerint a másodfokú ítélet e körben iratellenes és megalapozatlan. Erre tekintettel a kötelezettség-szegések megállapításának a mellőzését indítványozta.

[20] A tényállás kiegészítésére és módosítására tett ügyészi indítvány kapcsán - részben egyetértve a Legfőbb Ügyészség e körben kifejtett érvelésével - vitatta a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (továbbiakban: Gt.) ügyészség által hivatkozott előírásainak alkalmazhatóságát a jelen ügyben. Rámutatott arra, hogy az I. rendű vádlott cselekményének megítélése körében nem mosható össze a vezérigazgatói és a vagyontanácsi

jogviszony. A vagyonkezelői kötelezettség tartalmának meghatározása során a vagyontanácsai jogviszony vonatkozásában a Gt. ügyészség által hivatkozott előírásai nem alkalmazhatók.

[21] A védő szerint a tényállás kiegészítése indokolt a 2008. év szeptemberében megkezdett területszerzés során alkalmazott kisajátítási árak és az ezzel kapcsolatos okiratok tartalmának rögzítésével.

[22] Az I. rendű vádlott a jogi következtetések levonása, a tényállásban megállapított cselekmény jogi minősítése körében hivatkozott arra, hogy a vádlottak károkozási szándéka a Kormány által támogatott, gazdaságpolitikai szempontból kiemelten fontos beruházás létrejöttére figyelemmel is kizárható. Meglátása szerint a Legfőbb Ügyészség által tett indítvány a hűtlen kezelés vonatkozásában a szándékosság helyett a hanyagság irányába mozdult el, melynek kapcsán megállapítható, hogy a kísérlet kizártságára figyelemmel az I. rendű vádlott büntethetősége kizárt.

7.

[23] ... II. rendű vádlott beadványában az ügyészség fellebbezésére és indítványaira tételesen reagált. Visszaidézte az írásban előterjesztett ügyészi indokolást, az ügy irataiból vett szó szerinti kiemelésekkel igyekezett cáfolni az ügyészség érvrendszerét. Azt indítványozta, hogy azoknak a Kúria ne adjon helyt és a másodfokú bíróság ítéletét a II. rendű vádlott és védőjének fellebbezésében írtak szerint módosítva hagyja helyben.

II.

[24] A bejelentett másodfellebbezéseket a harmadfokú bíróságként eljáró Kúria a Be. 393. § (2) bekezdése alapján nyilvános ülésen bírálta el.

1.

[25] A nyilvános ülésen jelenlévő ügyész az írásban benyújtott beadványában foglaltakat változatlanul fenntartotta. Az abban kifejtett jogi álláspontjának megismétlését követően indítványozta, hogy a Kúria az elbíráláskori Btk. (2012. évi C. törvény) alkalmazásával az I. rendű és a II. rendű vádlottakat mondja ki bűnösnek a Btk. 376. § (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő és büntetendő különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntetnének kísérletében, melyet ... II. rendű vádlott bűnsegédként követett el. Indítványozta, hogy a Kúria a vádlottakat ítélje börtönbüntetésre és mindkét vádlottat mellékbüntetésként tiltsa el a közügyek gyakorlásától, továbbá ... I. rendű vádlottat határozott időre tiltsa el a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagságától is. Rendelkezzen a feltételes szabadságra bocsátás legkorábbi időpontjáról, valamint a vádlottakat terhelő bünygi költség összegéről. Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét az I. rendű és a II. rendű vádlott tekintetében hagyja helyben.

2.

[26] A nyilvános ülésen a II. rendű vádlott védője az írásban benyújtott fellebbezésének indokolásában foglaltakat változatlanul fenntartotta. Továbbra is azt indítványozta, hogy a Kúria a harmadfokú eljárásban, a tényállás kisebb pontosítása mellett a II. rendű vádlottat a magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vád alól bűncselekmény hiányában mentse fel, míg egyebekben a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság ítéletét hagyja helyben.

3.

[27] ... I. rendű vádlott védője az írásban benyújtott észrevételében foglalt érvelését megismételve a Legfőbb Ügyészség indítványában foglalt érvelés elutasítását és a másodfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását indítványozta.

4.

[28] ... II. rendű vádlott az utolsó szó jogán tett felszólalásában a védője által előadottakhoz csatlakozott. Az eljárás során korábban már kifejtett érveléseivel egyezően részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint a jelen büntetőeljárásban felvett bizonyítás maradéktalanul alátámasztja, hogy nem követett el bűncselekményt. A büntetőeljárás megindítására és lefolytatására „politikai koncepciós okokból” került sor. Az eljárásban nem tudta gyakorolni az őt megillető jogokat, mivel attól a hatóságok már a nyomozás során, majd az elsőfokú eljárásban is tudatosan elzárták, lehetőségeit korlátozták. Tételeken idézte a büntetőeljárás során általa elszenvedett jogsérelmeket, majd kitért arra, hogy álláspontja szerint a teljes büntetőeljárás során csupán a másodfokú eljárásban volt lehetősége büntetőeljárási jogainak teljes körű gyakorlására. Ezt követően kérte a Kúriát, hogy az írásban indokolt fellebbezésében foglaltaknak adjon helyt.

5.

[29] ... I. rendű vádlott az utolsó szó jogán az ügyészi indítvány elutasítását és a másodfokú bíróság határozatának a helybenhagyását kérte. Felszólalásában részletesen kitért a büntetőeljárás tárgyát képező csereügylet szakmai hátterére, a saját szakmai hozzáértésére és pályafutására. Értékelte az eljárásban beszerzett értébecsléseket és foglalkozott a megvalósítandó „kaszinó beruházás” gazdaságossági kérdéseivel. A korábban lefolytatott polgári perben megállapított tényeket és következtetéseket kritikával illette és ezt a büntetőeljárásban vizsgált releváns kérdésekre vetítette. Mindebből következően kérte, hogy a másodfokú ítélet indokolásában terhére megállapított kötelezettségszegés tényét a Kúria mellőzze. Részletesen indokolta, hogy miként és miért különbözik a tulajdonosi jogkör gyakorlása a vagyonkezelői jogosultságoktól és kötelezettségektől.

III.

1.

[30] A harmadfokú bíróságként eljáró Kúria mindenekelőtt azt állapította meg, hogy ... I. rendű és ... II. rendű vádlott tekintetében - a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja alapján -

valóban megnyílt a harmadfokú eljárás lehetősége, miután a bűnösség kérdésében a másodfokú bíróság az elsőfokú bírósághoz képest eltérő rendelkezést hozott; a másodfokú bíróság felmentette azokat a vádlottakat, akiknek a bűnösségét az elsőfokú bíróság megállapította.

[31] A Kúria a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség (másod)fellebbezését és a Legfőbb Ügyészség indítványát mindkét fellebbezéssel érintett vádlott tekintetében - az alább kifejtendők szerint - alaposnak találta, míg ... II. rendű vádlott és védőjének fellebbezését, illetőleg ... I. rendű vádlott és védőjének az indítványát nem találta alaposnak.

2.

[32] A Kúria - a Be. 387. § (1) bekezdésében foglaltakra tekintettel, illetve a (2) bekezdése szerinti terjedelemben - a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet, és az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárást felülbírált abból a szempontból is, hogy az eljárási szabályokat az elsőfokú, illetőleg a másodfokú bírósági eljárásban megtartották-e, valamint, hogy a másodfokú ítélet megalapozott-e.

[33] Ennek során tekintettel volt arra is, hogy a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség által ... II. rendű vádlott terhére, a magánokirat-hamisítás vétsége miatt emelt vád alól történő felmentése miatt, elítélése érdekében bejelentett fellebbezést a Legfőbb Ügyészség már nem tartotta fenn, s ezért e bűncselekmény tekintetében beállt a súlyosítási tilalom [Be. 354. § (1) bekezdés]. A magánokirat-hamisítás vétsége (1978. évi IV. törvény 276. §) miatt emelt vád alól történt felmentés jogcímének megváltoztatása végett a II. rendű vádlott és védője által bejelentett fellebbezések elbírálásának a kötelezettsége folytán azonban a részjogerő e bűncselekmény tekintetében sem állt be, ezért a Kúria az elsőfokú és a másodfokú bíróság ítéletét és megelőző eljárását e bűncselekmény kapcsán is teljes körűen megvizsgálta.

3.

Az indokolási kötelezettség elmulasztása

3.1.

[34] A felülbírálati logikát követve - a jogorvoslati nyilatkozatokban foglaltakra is figyelemmel - a Kúriának először is az eljárási szabályok megtartását kellett megvizsgálnia és abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a másodfokú határozat érdemben felülbírálható-e.

[35] A Kúria e vizsgálata eredményeként azt állapította meg, hogy a másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla a tényállás megállapítására és a bizonyítékok értékelésére vonatkozó indokolási kötelezettségét részben elmulasztotta.

[36] A Szegedi Ítéltábla azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan, mert a tényállás részben hiányos, részben iratellenes, illetve tényekből további tényekre helytelen következtetést vont le, valamint az indokolási kötelezettségének

sem tett mindenre kiterjedően eleget (másodfokú ítélet 27. oldal 1. bekezdés). Ez a megalapozatlanság a másodfokú eljárásban a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja alapján kiküszöbölhető. A másodfokú bíróság az iratok tartalma, ténybeli következtetés útján a tényállást helyesbítheti és részben eltérő tényállást állapíthat meg, ha a vádlott felmentésének van helye (másodfokú ítélet 27. oldal 2. bekezdés).

Ezt követően a másodfokú bíróság az elsőfokú ítélet szerkezeti felépítését követve a tényállást helyesbítette, kiegészítette, illetve attól (részben) eltérő tényállást állapított meg.

[37] A tényállás harmadfokú felülbírálat szempontjából jelentős 2. pontját (amely az elsőfokú ítélet 26. oldalától a 34. oldal 1. bekezdéséig tart és valamennyi - mind az öt - vádlottra vonatkozó tényeket tartalmazza) a másodfokú bíróság a másodfokú ítélet 28. oldal 2. bekezdésétől a 32. oldal 5. bekezdéséig módosította anélkül hogy megjelölte volna a változtatás forrását, alapját.

[38] A 31. oldal utolsó és a 32. oldal 1. bekezdése szó szerint a következőket tartalmazza:

„Az elsőfokú ítélet indokolásából a tényállásba utalta a csereszerződés előkészítésével kapcsolatos megállapításokat, figyelemmel azok időbeli sorrendjére is. Így különösen:

- a 2008. június 19-i vezető értekezletre, az ott benyújtott előterjesztésre és annak mellékleteire,
 - ... I. rendű vádlott által a ... **Tanács** részére készített tájékoztatóra,
 - a 35/36/VÉ/2008.0724. számú, vezetői értekezletre vonatkozó előterjesztésre és annak mellékleteire,
 - a 21/21/... **Tanács**/2008.07.30. számú, a **cég 1** vezérigazgatói előterjesztésre és annak mellékleteire vonatkozó megállapításokat.
- A fenti szövegrészeket érintő módosításokat az ítélet tábla az elsőfokú ítélet indokolásának helyesbítésénél, illetve kiegészítésénél részletezi."

[39] A Kúria az előző [38] pontban részletezettek alapján megkísérelte beazonosítani az ítélet tábla által az indokolásból a tényállásba emelt szövegrészleteket. Utóbb azonban az indokolásban folyamatosan olyan további részletekre bukkant, amelyek szerint azokat is a tényállásba emelte az ítélet tábla.

[40] A másodfokon eljáró ítélet tábla ítélete a 32. oldal 6. bekezdésében a következőt rögzíti:

„A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság bizonyítékok értékelése során tett iratellenes megállapításait és az ebből levont téves következtetéseit az alábbiak szerint helyesbítette: [...]".

[41] Ezt követően a helyesbítéseket az ítélet 32. oldal 7. bekezdésétől a 42. oldal 7. bekezdéséig részletezi. A 42. oldal 8. bekezdésétől az ítélet tábla már az ítélet jogi indokolásába kezd, de a jogi indokolás is számtalan további ténymegállapítást tartalmaz.

[42] Az ítélet tábla a tényállás megállapításának indokolását tartalmazó fentebb hivatkozott 32. oldal 7. bekezdésétől a 42. oldal 7. bekezdéséig terjedő indokolásában esetenként semmivel nem

indokolta, hogy azt milyen bizonyítékra, tényre, következtetésre alapította. Egyebekben számtalan további, az elsőfokú ítéletben megállapított tényállásban foglaltaktól eltérő ténymegállapítást tett mindennemű indokolás nélkül.

[43] Ilyen jelentős terjedelmű, bonyolult megítélésű ügyben tehát a másodfokú bíróság anélkül szerkesztette át az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást, hogy a tényállás-kiegészítések, tényállás-helyesbítések, illetőleg az eltérő ténybeli következtetések levonását ellenőrizhető módon indokolta volna.

[44] Ebben a helyzetben a Kúriának azt kellett megvizsgálnia és mérlegelnie - még a tényállás megalapozottságának vizsgálata és a harmadfokú felülbírálatra való alkalmasságának az eldöntését megelőzően -, hogy a másodfokú bíróság ítélete nem szenved-e a Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontjában meghatározott és feltétlenül a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértésben.

3.2.

[45] A Be. 373. § (1) bekezdés III/a) pontja értelmében a másodfokú (jelen esetben a másodfellebbezés alapján eljáró harmadfokú) bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú (jelen esetben a másodfokú) bíróság ítéletét és az elsőfokú (másodfokú) bíróságot új eljárásra utasítja, ha a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása tekintetében a bíróság az indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan.

[46] A Kúria az 1. BK vélemény C. pontjában a Be. 373. § (1) bekezdés III. pont a) és b) alpontjához fűzött értelmezés 2. pontjában kifejtette, hogy az indokolási kötelezettség megsértése fűződhet ténykérdésekhez és jogkérdésekhez. A ténykérdésekkel kapcsolatos indokolási kötelezettség megsértése egyrészt nem azonos a megalapozatlanság kérdésével, másrészt akkor tekinthető elmulasztottnak, ha „nem állapítható meg belőle, mire alapította a bíróság a döntését”, a jogi indokolási kötelezettség megsértése hasonlóképpen akkor áll elő, ha „nem állapítható meg belőle, még jogi következtetés útján sem, hogy milyen jogszabályon alapul valamely büntetőjogi főkérdésben hozott döntés” - és ezáltal mindkét esetben meghíúsul az érdemi felülbírálat.

[47] Ennek megfelelő az ítélkezési gyakorlat is. „Az indokolási kötelezettség megszegése csak akkor eredményez feltétlenül hatályon kívül helyezést és felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása tény vagy jogkérdés tekintetében oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, a bíróság mire alapozta a döntését” (EBH 2011.2387., EBH 2010.2210., BH 2013.10.).

[48] A harmadfokon eljáró bíróság a Be 373. § (1) bekezdés III/a) pontjában részletezett indokolási kötelezettség megsértésének vizsgálata során az elsőfokú bíróság és a másodfokú bíróság ítéletét és eljárását egységeként kezeli. A Kúria ennek alapján azt

állapította meg, hogy bár a másodfokon eljáró ítélőtábla a részben eltérő tényállás megállapításának indoklására vonatkozó kötelezettségét részben elmulasztotta, az elsőfokú és a másodfokú ítéletben egységesen meghatározott tényállás ekként részben hiányos indoklása az ítéletekben rendelkezésre áll.

[49] A Kúria más ügyben már megállapította, hogy az elsőfokú bíróság által megtartott több tárgyalási nap egyikén, a kötelező védelem ellenére a védő távollétében tartott tárgyaláson felvett bizonyítás másodfokú bíróság általi ismételt felvétele esetén a feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértés [Be. 373. § (1) bekezdés II.d) pont] kiküszöbölhető (BH 2015.59. [47]-[52], Kúria Bhar.II.1549/2013/11.).

[50] A Kúria megint más ügyben - figyelemmel az előbbi döntésre - arra következtetett, hogy amennyiben az elsőfokú bíróság a felülbírálatot nem engedő mértékben megsérti az indoklási kötelezettségét, de a másodfokú bíróság jogerős ítéletében az indokolást teljes körűvé teszi, ezáltal a vizsgált ún. feltétlen (abszolút) eljárási szabálysértés elenyészik, és utóbb - a felülvizsgálati eljárásban - már nem állapítható meg (Bfv.II.662/2016/7.).

[51] A Kúria újabb gyakorlata tehát egyrészt az egyes eljárásokat, illetve az eljárás előzményeit egységként kezeli, másrészt pedig arra törekszik, hogy amennyiben az ügy érdemben eldönthető és a hatályon kívül helyezés nem valószínűsíti az eljárás előbbre vitelét, úgy érdemben bírálja el a jogorvoslatot.

[52] Mindezt a jelen ügyre vetítve, a Kúria először azt vizsgálta meg, hogy az elsőfokú és a másodfokú bíróság által megállapított tényállás alapján lehetősége van-e a harmadfokú érdemi felülbírálatra, s amennyiben igen, akkor a másodfokú bíróság által elmulasztott indoklás a harmadfokú eljárásban pótolható-e, s ezáltal az indoklási kötelezettség részleges elmulasztása kiküszöbölhető-e vagy sem.

3.3.

[53] A Kúria az alább kifejtendők szerint azt állapította meg, hogy a másodfokú ítélet részben megalapozatlan. Ez a megalapozatlanság azonban a harmadfokú eljárásban kiküszöbölhető. A helyes tényállás az iratok alapján megállapítható, a helyes ténybeli következtetések a megállapított tényekből levonhatók és nincs perjogi akadálya annak, hogy a harmadfokú bíróságként eljáró Kúria a tényállást hivatalból kiegészítse és helyesbítse.

[54] A tényállás e fenti korrekcióját követően kerül a Kúria abba a helyzetbe, hogy áttekinti, kiküszöbölheti-e a harmadfokú eljárásban a feltárt eljárási szabálysértést és pótolhatja-e a hiányzó indokolást, avagy erre nincs lehetősége és ezért nincs más választás, mint a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezése.

[55] A Kúria azt állapította meg, hogy a fentiek szerint megalapozottá tett tényállás megállapítására vonatkozó indoklási kötelezettség a harmadfokú eljárásban is pótolható.

[56] Miután a lefolytatott bizonyítás anyaga teljes körű, egy hatályon kívül helyezés esetén megismételt eljárásban a másodfokú bíróság is csak annak a bizonyítási anyagnak az értékelésével indokolhatná a tényállás megállapítását, amivel jelen eljárásban a harmadfokú bíróságként eljáró Kúria is. A hatályon kívül helyezés semmilyen eljárásjogi előnnyel nem járna.

4.

A törvényes vád hiánya

4.1.

[57] ... I. rendű vádlott védője szerint 2016. október 26. napja óta felülvizsgálati kérelemmel sem támadott jogerős ítélet van arról, hogy a **cég 3** értébecslése nem volt hamis, és - ami ennél a harmadfokú eljárásban fontosabb - nem volt valótlan sem. Ha pedig nem volt valótlan, akkor a vádhatóságnak egyszerűen nincs lehetősége arra, hogy míg ezt az ítélt dolgot a III-IV. rendű vádlottak vonatkozásában tudomásul veszi, addig az I-II. rendű vádlottak vonatkozásában továbbra is „nyilvánvaló megalapozatlanság”-ról beszéljen, melyet a vádlottaknak ab ovo észre kellett vennie.

[58] Ezt figyelembe véve nem csak a fellebbezés megalapozatlan, de a harmadfokú eljárásban a vád sem törvényes. A vádiratot ugyanis az ügyészség nem módosította, azt a benyújtáskori állapotában tartja fenn a Kúria előtt is. Tekintettel azonban arra, hogy a másodfokú ítélet jelentős része, így a történeti tényállás I-II. rendű vádlottakat érintő főbb megállapításai is jogerőssé váltak, a vád egy jogerős bírósági ítélettel, ítélt dologgal ellentétes.

[59] Összefoglalva a fentieket: mivel a másodfokú, részben jogerős, és sem a vád, sem a védelem által nem vitatott tényállás szerint a felhasznált értébecslés nem volt hamis és nem volt valótlan, erre tekintettel pedig vagyoni hátrány, illetve annak okozására irányuló szándék sem állapítható meg, a hűtlen kezelés elkövetése kizárható.

4.2.

[60] Az I. rendű vádlott védőjének a törvényes vád hiányára hivatkozása alaptalan.

4.2.1.

[61] A Be. 373. § (1) bekezdés I. c) pontja alapján a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét és az eljárást megszünteti, ha az elsőfokú bíróság törvényes vád hiányában járt el.

[62] A Be. 2. § (1) bekezdése szerint a bíróság ítélezése során törvényes vád alapján jár el.

A Be. 2. § (2) bekezdése értelmében törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.

[63] A vád törvényessége a vádirattal szemben támasztott azoknak a tartalmi követelményeknek [Be. 217. § (3) bekezdés] a minimuma, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a büntetőeljárás bírósági szakasza meginduljon, s a bíróság az eljárást lefolytathassa (EBH 2015.B.10.

I. pont). A vád törvényessége tehát a vádnak az a képessége, amelynek folytán alkalmas a bírósági eljárás megindítására (EBH 2014.B.17.). Ezen tartalmi minimum teljesülése mellett akkor is törvényes a vád, ha nem áll mögötte a törvény egyéb szabályait maradéktalanul betartó eljárás.

[64] A Kúria az 1. BK véleményének A.I.1-2. pontjában leszögezte: a törvényes vád alaki feltétele, hogy a bírósági eljárás lefolytatását vádlói jogosultsággal rendelkező személy kezdeményezze, míg elengedhetetlen tartalmi feltétel, hogy egyrészt a vád meghatározott személy ellen irányuljon, másrészt pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekményt tartalmazzon. Az alaki és a tartalmi feltételeket az Alkotmánybíróság is azonosan jelölte meg {33/2013. (XI. 22.) AB határozat, indokolás [16]}.

[65] A bíróság e körben azt vizsgálja, hogy a benyújtott vád alaki és tartalmi szempontból eljárásra alkalmas-e [Be. 267. § (1) bekezdés j), k) pont; 309. § (1) bekezdés, 332. § (1) bekezdés d) pont], s ha alkalmasnak találja, ügydöntő határozatában dönt a vádról [Be. 257. § (1) bekezdés 2. mondat].

[66] Az I. rendű vádlott védője nem állította a harmadfokú bírósághoz intézet indítványában, hogy az ügyészség által benyújtott vád ne lett volna törvényes. Azt kifogásolta, hogy a vádat az ügyészség a másodfokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatalát követően és a másodfokú eljárás befejezését követően nem módosította, és azt a harmadfokú bíróságként eljáró Kúria előtt is a benyújtáskori állapotában tartja fenn. Tekintettel azonban arra, hogy a másodfokú ítélet jelentős része, így a történeti tényállás I-II. rendű vádlottakat érintő főbb megállapításai is jogerőssé váltak, e vád egy jogerős bírósági ítélettel, ítélt dologgal ellentétes.

4.2.2.

[67] A védő érvelése azért alapvetően téves, mert az ügyész az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának meghozatalát követően a váddal már nem rendelkezhet. Az elsőfokú ügydöntő határozat meghozatalát követően a másodfokú eljárás tárgya már nem az ügyészi vád, hanem az elsőfokú bíróság ügydöntő határozata és az elsőfokú bíróság azt megelőző eljárása. Hasonlóképpen a másodfokú ügydöntő határozat meghozatalát követően a harmadfokú eljárás tárgya már nem az ügyészi vád, hanem a korábban eljárt bíróságok ügydöntő határozata és eljárása.

[68] Miután a másodfokú bíróság és a harmadfokú bíróság eljárásában az ügyész a váddal és a vádról már nem rendelkezhet, az ügyész ugyanolyan „ügyféli” pozícióban van, mint pl. a védő.

4.2.3.

[69] A Kúria egyébként a harmadfokú eljárásban is hivatalból köteles vizsgálni, hogy az eljárás megindítására törvényes vád alapján került-e sor.

[70] A Kúria azt állapította meg, hogy a bíróság eljárása a jelen ügyben törvényes vád alapján indult. A Központi Nyomozó Főügyészség Nyom.202/2009. számú vádirata tartalmazza az I. rendű és a II.

rendű vádlottak terhére megállapítani indítványozott, a büntető törvénybe ütköző cselekmény pontos körülírását.

A Kúria 1. BK véleményének A.I.2.b. pontja szerint a vád tárgyává tett cselekmény körülírása akkor pontos, ha a vádló indítványában ismertetett történeti tényállás hiánytalanul tartalmazza a bűncselekmény törvényi tényállási elemeinek megfelelő konkrét tényeket: az elkövetési magatartást, a cselekmény megvalósításának helyét, idejét és egyéb körülményeit.

[71] A vád tárgyává tett történeti események leírásának nem a különös részi törvényi tényállás jogi fogalmait kell felsorolnia, hanem konkrétan azokat az eseményeket, amelyek alkalmasak az indítványozott (vagy akár eltérő), ám mindenképpen büntető törvénybe ütköző cselekmény bíróság által történő megállapítására. Ez a feltétel teljesül, ha a vádirati tényállás a bűncselekmény tárgyi oldali ismérveit olyan részletességgel tartalmazza, amelyből az alanyi oldal szükséges elemére alapos következtetést lehet vonni (EBH 2015.B.10.II.).

[72] A további konkretizálás kívül esik a vád törvényességének keretén, és legfeljebb egyéb hiányosságnak tekinthető, amit a bíróság a tettazonosság körében belátása szerint pótolthat [Be. 268. § (1) bekezdés, Be. 275. § (1) bekezdés, Be. 305. § (2) bekezdés, Be. 309. § (1) bekezdés] vagy maga pótol.

[73] Az 1. BK vélemény A.I.3.f) pontja szerint nem jelenti a vádely sérelmét, ha a bíróság ügydöntő határozatában megállapított tényállás ugyan nem fedi teljesen a vádiratban leírt tényeket, de a bűncselekmény törvényi tényállásának lényeges elemeit alkotó tények tekintetében annak megfelel, ezért a tettazonosság keretén belül marad. Ezért a törvényes vád követelménye nem sérült az eljárásban.

5.

[74] A Kúria a vizsgálata eredményeként nem észlelt olyan - a Be. 399. § (1)-(4) bekezdése szerinti - feltétlenül hatályon kívül helyezést eredményező (ún. abszolút) eljárási szabálysértést, amely az ügyész, valamint a II. rendű vádlott és védője által bejelentett fellebbezés érdemi elbírálását kizárta volna. Ilyen vagy más (relatív) eljárási szabálysértésre az I-II. rendű vádlott és védője, valamint a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség, illetve a Legfőbb Ügyészség sem hivatkozott.

6.

[75] A tényállás megalapozottságának vizsgálata

6.1.

[76] A Be. 388. § (1), illetve (2) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a határozatát akkor alapíthatja a másodfokú ítélet alapját képező tényállásra, ha az - miután a harmadfokú bírósági eljárásban nincs helye bizonyításnak - további bizonyítás felvétele nélkül is megalapozott, vagy az iratok alapján azzá tehető, ekként a helyes tényállás megállapítható, a helytelen ténybeli következtetés kiküszöbölhető.

[77] A harmadfokú bíróság értelemszerűen azt vizsgálja, hogy a másodfokú bíróság által irányadónak tartott tényállás megalapozott-

e. Ez utóbbi alatt az elsőfokú ítélettel megállapított és a másodfokú bíróság által megalapozottnak tartott tényállás értendő.

6.2.

[78] A Kúria azt állapította meg, hogy a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság által megállapított tényállás a Be. 351. § (2) bekezdés b), c) és d) pontja alapján részben megalapozatlan, mert hiányos, ellentétes az iratok tartalmával és a másodfokú bíróság megállapított tényekből további tényre helytelenül következtetett. E megalapozatlanság azonban a Be 388. § (2) bekezdésének alkalmazásával az iratok alapján és a helyes következtetések levonásával a 2. tényállás körében a tényállás kiegészítésével és helyesbítésével kiküszöbölhető.

[79] A Kúria a megalapozatlanság megállapításának és lehetséges kiküszöbölésének kérdésében az állandóan követett bírói gyakorlatnak és a Szegedi Ítéltábla korábbi gyakorlatának is megfelelően foglalt állást.

[80] A Szegedi Ítéltábla ugyanis a Bhar.I.83/2007. számú (BH 2007.366. szám alatt közzétett) döntésében maga is arra az álláspontra helyezkedett, hogy megalapozatlan (és érdemi felülbírálatra alkalmatlan) a másodfokú bíróság ítélete, ha a vádlott bűnösségét megállapító elsőfokú ítéletben rögzített tényállástól - ténybeli következtetés útján - eltérő tényállást állapít meg és a vádlottat felmenti, de határozatának indokolásában nem ad számot arról, milyen tényekből vont le az elsőfokú bíróság ítéletétől eltérő következtetéseket, illetve állapított meg eltérő tényállást.

[81] Abban a korábbi ügyben a másodfokú bíróságként eljáró megyei bíróság az ítéletében rögzítette, hogy a tényállás azon része helyett, mely szerint „a sértett tájékoztatta a vádlottat, hogy a gépjármű hitellel terhelt, továbbá megállapodtak, hogy ha a gépkocsi nem felel meg a vádlottnak, a sértett kicseréli egy másikra” azt állapítja meg, hogy mindez kétséget kizáró módon nem volt bizonyítható. Ennek következtében mellőzte az elsőfokú ítélet tényállásának ezzel kapcsolatos megállapításait.

[82] Az akkor harmadfokú bíróságként eljáró Szegedi Ítéltábla a végzésében kifejtette: a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja szerint megalapozatlanság esetében a másodfokú bíróság az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, ha a vádlott felmentésének (részbeni felmentésének) vagy az eljárás megszüntetésének (részbeni megszüntetésének) van helye. Ugyanezen § (3) bekezdése egyértelműen rögzíti, hogy a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az iratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján a vádlottat az (1) bekezdés b) pontja alapján felmenti, vagy az eljárást megszünteti. A másodfokú bíróságnak ezen szabályok maradéktalan betartásával van törvényes lehetősége az

elsőfokú ítélet tényállásától felülmérlegelemmel eltérő tényállást megállapítani.

[83] A megyei bíróság mint másodfokú bíróság a határozatában kifejtette, hogy álláspontja szerint az elsőfokú ítélet a Be. 351. § (2) bekezdés d) pontjában írt okból - miszerint az elsőfokú bíróság megállapított tényből további tényre helytelenül következtetett - megalapozatlan, azonban egyáltalán nem jelölte meg azt, hogy mely ténybeli következtetés volt álláspontja szerint nem megfelelő, ami a - helyesen - Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja szerinti eltérő tényállás megállapítását lehetővé tette. Ezen túlmenően a másodfokú határozat indokolása nem tartalmaz arra nézve sem utalást, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól való eltérés milyen ténybeli alapokon nyugszik, illetve milyen tényből levont következtetés eredményeként jött létre.

[84] A Be. fentebb hivatkozott rendelkezéseire utalva rögzíthető - mutatott rá a harmadfokú bíróságnak eljáró Szegedi Ítéltábla -, hogy a másodfokú bíróságnak felmentés esetén lehetősége van az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására. Ez egyrészt az iratok egybehangzó adataira figyelemmel lehetséges, a jelen ügyben azonban ilyenekről beszélni nem lehet, hiszen egymásnak teljes mértékben ellentmondó bizonyítékok állnak rendelkezésre, mely bizonyítékokat az elsőfokú bíróság - ahogy erre utalt a másodfokú bíróság - teljes mértékben figyelembe vett és azokat értékelte.

[85] Eltérő tényállást másrészt tényből levont következtetés útján is megállapíthat a másodfokú bíróság, azonban határozatának indokolásában ilyenkor számot kell adnia arról, hogy mely tényből vont le eltérő következtetést az elsőfokú bíróság nem megfelelőnek tartott következtetéséhez képest, és ebből következően melyik az az új tény, amely lehetővé teszi az eltérő tényállás megállapítását.

[86] Ezen túlmenően a fellebbezési tárgyaláson - bizonyítás felvétele útján - beszerzett bizonyítékok értékelésére is lehetősége nyílik, ami így eltérő tényállás megállapításához vezethet.

[87] A másodfokú bíróság ezen törvényi követelményeket teljes mértékben figyelmen kívül hagyta, hiszen az általa megállapított eltérő tényállásnak semmiféle ténybeli alappjáról nem adott számot, ezért az ítélete oly mértékben megalapozatlan, hogy felülbírálatra alkalmatlan. Mindezekre figyelemmel az ítéltábla a másodfokú ítéletét a Be. 399. § (5) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a megyei bíróságot új eljárásra utasította (Szegedi Ítéltábla Bhar.I.83/2007.).

[88] A Kúria e fentebb részletezett döntés alapját képező érveléssel maradéktalanul egyetért és azt a saját gyakorlatában - és így a jelen ügyben - is megfelelően alkalmazza.

6.3.

[89] A már kifejtettekre figyelemmel tehát a másodfokú és a harmadfokú bíróság számára egyaránt adott a megalapozatlanság

vizsgálatának törvényi lehetősége, illetve kötelezettsége, és a megalapozatlanság okai alatt mindkét eljárásban ugyanaz [Be. 351. § (2) bekezdés] értendő. A megalapozatlanság közvetlen kiküszöbölésének (a reformációs jogkörnek) azonban a két eljárásban eltérő a terjedelme. A másodfokú bíróság - a törvényi korlátok között, felülmérlegeléssel - akár eltérő tényállást is megállapíthat [Be. 352. § (1) bekezdés b) pont, és (3) bekezdés]. A harmadfokú bíróság viszont a tényállást csupán kiegészítheti (az abból hiányzó ténymegállapításokat pótolhatja), és helyesbítheti (a meglévő ténymegállapítást módosíthatja, mellőzheti).

[90] A két terjedelem közötti különbség lényege, hogy a kiegészítés és a helyesbítés csak a meglévő tényállásba illeszkedő ténymegállapítást eredményezhet, attól eltérő tényállás megállapítását nem. Ami pedig kívül esik a harmadfokú bíróság - a másodfokú bírósághoz képest szűkebb - reformációs jogkörén, az értelemszerűen a hatályon kívül helyezési (kasszációs) jogkörbe kerülhet [Be. 399. § (5) bekezdés].

[91] A Be. 352. § (3) bekezdése perjogi lehetőséget biztosít a másodfokú bíróságnak arra, hogy eltérő tényállást állapítson meg azoknak a bizonyítékoknak az alapján, amelyekre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az iratok tartalma, vagy ténybeli következtetés alapján a vádlottat a 352. § (1) bekezdés b) pontja alapján felmenti, vagy az eljárást megszünteti.

6.4.

[92] Az elsőfokú bíróság ítéletében a tényállás rögzítése, illetve a bizonyítékok értékelése és összegzése után azt állapította meg, hogy a tárgyaláson lefolytatott bizonyítás eredményeként az I-II. rendű vádlottak vonatkozásában a vádiratban foglalt tényállással lényegében egyező eredményre jutott.

[93] Ettől eltérően a másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla ... I. rendű és ... II. rendű vádlott bűnösségét nem látta megállapíthatónak. Indokolása szerint a törvényszék által megállapított történeti tényállás kis részben hiányos, részben iratellenes és az elsőfokú bíróság az általa megállapított tényekből további tényekre helytelenül következtetett, így ítélete részleges megalapozatlanságban szenved. Leszögezte, hogy a Be. 351. § (2) bekezdés a), c), és d) pontjai szerinti megalapozatlanság a másodfokú eljárásban orvosolható volt. Az ítéltábla a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja szerint ezért az iratok tartalma és ténybeli következtetése alapján a tényállást helyesbítette, illetve a személyi körülmények körében az I. és II. rendű vádlott másodfokú nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján kiegészítette.

6.4.1.

[94] A Kúria egyetértett a másodfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy „az elsőfokú bíróság ítélete [...] részben megalapozatlan, mert a tényállás részben hiányos, részben iratellenes” (másodfokú ítélet 27. oldal első bekezdés).

[95] A Be. 352. § (1) bekezdés a) pontja értelmében megalapozatlanság esetén a másodfokú bíróság a tényállást

kiegészíti, illetőleg helyesbíti, ha a hiánytalan, illetőleg a helyes tényállás az iratok tartalma, ténybeli következtetés vagy a felvett bizonyítás útján megállapítható.

[96] A másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés b) pontja értelmében az iratok tartalma, ténybeli következtetés, vagy a felvett bizonyítás alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállástól eltérő tényállást állapíthat meg, de csak akkor, ha a vádlott felmentésének (részbeni felmentésének), vagy az eljárás megszüntetésének (részbeni megszüntetésének) van helye. A (3) bekezdés emellett rögzíti, hogy a másodfokú bíróság csak azokkal a tényekkel kapcsolatban értékelheti az elsőfokú bíróságtól eltérően a bizonyítékokat, amelyekre bizonyítást vett fel, kivéve, ha az iratok tartalma vagy ténybeli következtetés alapján a vádlottat az (1) bekezdés b) pontja alapján felmenti, vagy az eljárást megszünteti.

[97] Jelen ügyben a másodfokú bíróság a Be. 352. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján járt el - bár ítéletében csupán az utóbbi b) pontra hivatkozott -, amikor az I. és a II. rendű vádlott tekintetében az elsőfokú ítélet kismértékű megalapozatlanságát részben eltérő tényállás megállapításával küszöbölte ki.

[98] A Kúria a másodfokon eljáró ítélőtáblával egyezően azt állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítás során a vádhatóság által felkínált bizonyítást kimerítette, a feltárt bizonyítékokat felhasználta.

[99] A másodfokú bíróság ítéletében leszögezte, hogy álláspontja szerint további bizonyítástól sem pontosabb, sem eltérő tényállás megállapítása nem várható, mint ami a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megtehető. Ezért **tanú 1** kihallgatása kivételével -, akit ugyan az elsőfokú bíróság is meghallgatott, de a törvényes figyelmeztetés nélkül akkor tett vallomása bizonyítékként nem volt értékelhető, s ezért az ügyben a másodfokú bíróság tárgyalást tartott, amelyen tanú 1-et a relatív mentességi jogára történt figyelmeztetést követően tanúként kihallgatta, s ezáltal az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértését orvosolta - további bizonyítást nem vett fel.

[100] A harmadfokú eljárásban további bizonyítási eszköz megvizsgálását senki nem kezdeményezte. Ilyen nem is kínálkozott az ügyben, ezért a bizonyítás kiegészítése a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az ítélőtábla új eljárás lefolytatására utasítását nem indokolta.

[101] A Kúria az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásnak a másodfokú bíróság által végrehajtott revízióját alapvetően helyesnek tartotta.

[102] Az alábbiakban megjelölt tényállás-részletek tekintetében azonban a másodfokú bíróság által megállapított tényállást a Kúria az iratok alapján helyesbítendőnek, illetve kiegészítendőnek tartotta az alábbiakban részletezettek szerint:

6.4.1.1.

[103] A Szegedi Ítéltábla Bf.I.315/2016/41. számú ítéletének 28. oldal 10. bekezdését követően az alábbi jogszabály-szövegrészekkel egészíti ki a megállapított tényállást:

[104] Az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (továbbiakban: Vagyontv) 2. § (1) bekezdése szerint a tulajdonosi joggyakorlás és a vagyonkezelés feladata az állami vagyon megóvása, továbbá hatékony és gazdaságos működtetése a nemzeti vagyon megőrzése és gyarapítása érdekében, illetve vagyontárgyak értékesítése.

[105] A Vagyontv 6. § (2) bekezdése szerint a Tanács hatáskörébe tartozik: c) az állami vagyon hasznosításával, elidegenítésével és megterhelésével kapcsolatos ügyekben való döntés.

[106] A Vagyontv 7. § (4) bekezdése szerint: a Tanács tagjai feladataikat az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható fokozott gondossággal és az állam érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. A Tanács tagjai - a Ptk. közös károkozásra vonatkozó szabályai szerint - korlátlanul és egyetemlegesen felelnek a Magyar Állammal és az **cég 1**-el szemben a jogszabályok, az alapító okirat, illetve a részvényesi joggyakorló által hozott határozatok, illetve kötelezettségeik felróható megszegésével okozott károkért.

[107] A Vagyontv 18. § 2) pontja értelmében: a **cég 1** alapítására és működésére - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a Gt. szabályait kell alkalmazni.

[108] A Vagyontv 35. § (2) bekezdése szerint: mellőzni lehet a versenyeztetést: a) a magyar állam tulajdonában lévő társasági részesedés vagy ingatlan cseréje esetén.

6.4.1.2.

[109] A Szegedi Ítéltábla Bf.I.315/2016/41. számú ítéletének 29. oldal 3. bekezdésében írt azon megállapítást, mely szerint: „A megbeszélés protokolláris (és nem szakmai) jellegű volt, ahol a befektetők képviselőit a kormányzat résztvevői elvi támogatásukról biztosították a bemutatott projektet illetően. A találkozón ... I. rendű vádlott, mint a **cég 1** vezérigazgatója, ... III. rendű vádlott, mint a Pénzügyminisztérium akkori szakállamtitkára is részt vett.” a Kúria mellőzi. Helyette az iratok tartalma alapján alábbi szöveget emeli a tényállásba:

Az egyeztetésen a Magyar Kormányt Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, Bajnai Gordon, mint a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztériumot vezető miniszter, ... III. rendű vádlott, mint a Pénzügyminisztérium akkori szakállamtitkára, ... I. rendű vádlott, mint a **cég 1** vezérigazgatója, **személy 1** és **személy 2** képviselte.

Az egyeztetésről felvett írásbeli Összefoglaló szerint:

„Helyszín: ... terem

Téma: cég 2 Ingatlanfejlesztés

Az Összefoglaló 1. pontja:

ME, illetve a további résztvevők egyöntetűen támogatják a projektet, támogatásukról biztosították a jelenlévőket.

Az Összefoglaló 2. pontja:

A beruházás helyszínéül szolgáló **megye 1** földterületek befektető általi hasznosítását (csereingatlanok értébecslése, tulajdonjog rendezés) előkészítjük (ez 3 különböző földterületet érint)

Felelős: ... **I. rendű**, aki közvetlenül tartja a kapcsolatot **tanú 2** úrral (**cég 4**)

Határidő: 2 hónap (08.07.21)

Az Összefoglaló 3. pontja:

A működéshez szükséges minisztériumi engedély rendben lesz (a szerencsejáték koncesszió kiírása)

Felelős: **személy 3** (... **III. rendű**)

Határidő 1 hónap (08/06/23)

Az Összefoglaló 4. pontja:

Kijelölünk egy személyt, aki a Kormány részéről menedzseli a projektet, ő lesz a kontakt személy a befektetők számára, Bajnai miniszter úr közvetlenül referál ME úrnak

Felelős: Bajnai Gordon

Határidő: 1 hét (08/05/28)

Az Összefoglaló 5. pontja:

Mega-beruházás nemzetközi bejelentésének céldátuma: 2008. szeptember (helyi és nemzetközi sajtó részvételével)

Határidő: 2008. szeptember" (nyomozati iratok XV. melléklet 113. oldal).

[110] Ezen tényállás-módosítás indokaként rögzíti a Kúria, hogy a mellőzött szövegrészt a másodfokú bíróság iktatta a tényállásba (másodfokú ítélet 29. oldal 3. bekezdés). Az ítélet tábla tényállás-megállapítása iratellenesen tartalmazza, hogy a megbeszélés protokolláris és nem szakmai jellegű volt egyrészt a Magyar Kormány, másrészt a befektetők képviselői között, függetlenül attól, hogy a tanúkénti kihallgatása során Gyurcsány Ferenc és Bajnai Gordon is protokolláris jellegűnek minősítette a megbeszélést. Tény ugyanis, hogy a miniszterelnök a Kormány hivatali működése keretében, a hivatali apparátusa tagjainak részvételével tartott hivatalos megbeszélést. Az egyeztetés eredményeként miniszterelnökként meghatározta a kormány tagjainak és alkalmazottainak a feladatait, és a feladatok teljesítéséhez határidőt is szabott.

[111] E körben a teljesség igényével utal a Kúria arra, hogy a miniszterelnök minden megjelenése szükségképpen egyben protokolláris jellegű. Különösen így van ez, ha a miniszterelnök külföldi személyekkel folytat hivatalos tárgyalást. Erre tekintettel annak kihangsúlyozása a másodfokú bíróság által, hogy a találkozót protokolláris jellegű volt egyrészt semmitmondó, mert nincs ténytartalma, másrészt pedig félrevezető, mert éppen a lényegről tereli el a figyelmet. Éppen azt takarja el, amiről a találkozót szólt, és ami a vádlottak terhére rótt bűncselekmény büntetőjogi értékelése körében jelentős. Ez indokolta a tényállás helyesbítését és kiegészítését ebben a körben.

6.4.1.3.

[112] A Szolnoki Törvényszék 9.B.392/2014/97. számú ítéletének 29. oldal 2. bekezdésében szereplő „nagyraészt a Nemzeti Földalapba tartozó” szövegrészt mellőzi.

[113] Ezen tényállás-változtatás indoka, hogy a másodfokú határozat 29. oldal 8. bekezdésében írt módosítása szükségtelessé teszi ezen szövegrészt, tekintettel a „jelentős” kifejezés utolsó bekezdésbe történt beemelésére a másodfokú bíróság által.

6.4.1.4.

[114] A másodfokú bíróság mellőzte a Szolnoki Törvényszék 9.B.392/2014/97. számú ítéletének 29. oldal utolsó bekezdését, ugyanakkor semmilyen indokát nem adta annak, hogy miért mellőzte az eljárás iratanyaga alapján tényyszerűen megállapított tényeket. A Kúria legfeljebb feltételezhetné, hogy az ítéletábla miért mellőzte a hivatkozott tényállás-részletet, és miért nem tartotta jelentősnek a vád tárgyává tett bűncselekmény megállapítása szempontjából, a bíróság ítéletében azonban feltételezésnek nincs helye.

[115] Figyelemmel a fenti megállapításra a Kúria az alábbi szövegrészt a tényállásba visszaillesztette az elsőfokú bíróság által megfogalmazottak szerint:

„A **cég 5** tájékoztatása ily módon nem tartalmazta többek között azt sem, hogy az esetek döntő többségében nem kerül sor a teljes ingatlan megvételére, kizárólag az útépitéshez szükséges területrészt kerül megszerzésre, és azt sem, hogy a közútberuházással összefüggésben egyetlen terület megszerzésére sem került még sor.”

6.4.1.5.

[116] A Kúria a másodfokú ítélet indokolásából a tényállásba emeli, hogy:

... I. rendű vádlott már a csereajánlat benyújtásakor, figyelemmel az ingatlanok elhelyezkedésére, konkrét értékebecslés hiányában is tisztában volt azok értékkülönbözetével, tehát erről nem az Értékesítési Igazgatóság tájékoztatásából értesült.

[117] ... I. rendű vádlottnak az ügyleti értékre tekintettel a kérelmet a ... **Tanács** elé kellett terjeszteni. Ott lehetősége lett volna annak elutasítását indítványozni, vagy arról nemlegesen szavazni (másodfokú ítélet 34. oldal 6-7. bekezdés).

6.4.1.6.

[118] A Kúria a Szegedi Ítéletábla mint másodfokú bíróság ítélete 31. oldalának utolsó bekezdésében szereplő felsorolás alapján, annak megfelelően a tényállásba emelte az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásából az alábbi (6.4.1.6.1-6.4.1.6.4.) szövegrészeket, azok forrásának megjelölése mellett:

6.4.1.6.1.

[119] „A **cég 1** vezetői értekezlete 2008. június 19-én tárgyalta először az ügyről. Ezen a vezetői értekezleten ... I. rendű vádlott és ... II. rendű vádlott nem vett részt.

Az előterjesztés az alábbiak szerint történt:

személy 4, mint a cég 1 ingatlanvagyonért felelős vezérigazgató-helyettes, valamint **személy 5**, mint a tulajdonosi ügyekért felelős

ügyvezető igazgató 30/37/VÉ/2008.06.19. szám alatt előterjesztést tett a **cég 1** Vezetői értekezlete részére, amelynek tárgya a **cég 2 város 2** ingatlanon tervezett beruházásával kapcsolatos tájékoztatás (nyomozati iratok XXI. melléklet 161-172. oldal).

Az előterjesztés melléklete tartalmazta a **cég 5** levelét, amely 2008. június 16-án kelt és tartalmazta azt, hogy a ... számú főút **város 3 - város 4** elkerülő által érintett **város 5 hrsz. 1**, illetve a **város 4 hrsz. 2.** hrsz. alatti ingatlanokat érinti. A kisajátítási tervek júliusban záradékolásra kerülnek. Az érintettség mértékét az előzetes rajzok és terület kimutatások tartalmazzák. A területszerzés várhatóan augusztus végén, illetve szeptember elején fog megindulni.

Tartalmazta a **cég 6** álláspontját.

Tartalmazta az egyszerűsített vállalkozási szerződést, amelyet a **cég 1** képviselőjében ... I. rendű vezérigazgató és a **cég 7** kötött meg a **város 2** külterületi ingatlanok részletes síkrajzi felmérési vázrajzának elkészítésére.

Tartalmazta a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természet- és Környezetmegőrzési Szakállamtitkárság Nemzeti Park és Tájvédelmi Főosztály tájékoztatását, amely szerint 2008. június 16. napján aggályosnak tartotta a megjelölt beruházás megvalósítását.

Tartalmazta a **cég 1** feljegyzését, amelyet **személy 4** vezérigazgató-helyettesnek **személy 6** vezérigazgató-helyettes 2008. június 5. napján a **cég 2** földcsere-kérelme alapján indított **város 2** telekcsere ügyében küldött, és amelyben azt rögzítették, hogy a tervezett csereügylet szakmailag nehezen támogatható, megalapozható, jogi szempontból pedig megvalósítása jelentősebb akadályokba ütközhet.

Tartalmazta a **cég 1** város 1 Megyei Területi Irodának feljegyzését, melyet **személy 7** irodavezető, a város 1 Megyei Területi Iroda vezetője **személy 8**-nak, a Nemzeti Földalapért felelős ügyvezető igazgatónak küldött 2008. június 5. napján, és amelynek tárgya a földcsere kérelem helyszíni szemléje volt az város 5 **hrsz. 2.** és **hrsz. 3.** ingatlanokon.

Rögzítette azt is a tájékoztató, hogy a részletes ingatlanforgalmi értékbecslés elkészítését tisztázni szükséges. Rögzítette azt is, hogy a használati viszonyokat tisztázni és az ingatlanokon található jelzálogjogot, elidegenítési terhelési tilalmat törölni kell.

Az előterjesztés ugyanakkor nem tartalmazta azt, hogy a vagyonkezelőkkel elszámolási jogviszony keletkezik, amely alapján a jogukról történő lemondásuk esetén a **cég 1**-et fizetési kötelezettség terheli.

Rögzíti a **város 4 hrsz. 2.** hrsz. alatti ingatlant is, de ezen ingatlant **tanú 2** hivatalos úton a csereszerződés alapjaként ekkor még nem jelölte meg (nyomozati iratok XXI. melléklet 161-197. oldal).

6.4.1.6.2.

[120] A Kúria a XXI. melléklet 201-203. oldalain szereplő jegyzőkönyvkivonat alapján tényként állapította meg és rögzíti a

tényállásban, hogy **személy 5** hivatkozása alapján ... III. rendű vádlott előzetesen kérte, hogy az ... **Tanács** tagjai kapjanak tájékoztatást (Ezt az ítélet tábla is így rögzítette az ítélet 34. oldal 3. bekezdés első mondatában).

6.4.1.6.3.

[121] A 2008. június 19-én megtartott vezetői értekezlet jegyzőkönyvében rögzítésre került, hogy **személy 6** jelezte, hogy nem lehet cseréről beszélni a felajánlott ingatlanok nagymérvű értékkülönbözete miatt, mert a felajánlott ingatlanok értéke csupán 10%-a a **város 2** ingatlanok értékének. Ilyen esetben a cserét el kell utasítani, mert ez már adásvételnek minősül (másodfokú ítélet 52. oldal utolsó előtti bekezdés).

[122] A Szegedi Ítélet tábla az ítélet 33. oldal 3. bekezdés utolsó mondatában e jegyzőkönyvvel, tehát az iratok tartalmával ellentétesen rögzítette, hogy „**személy 6** tehát nem a konkrét jogügyletre vonatkozóan, hanem általánosságban beszélt”.

6.4.1.6.4.

[123] A fentiekből az következik, hogy már ekkor tudott volt, hogy a csere alapját képező ingatlanok közötti forgalmi értékkülönbözet igen magas. A **cég 1** felhívta **tanú 2** figyelmét arra, hogy szükségessé válik további ingatlan bevonása.

[124] A vezetői értekezleten készült jegyzőkönyvből az I. rendű vádlott számára nyilvánvalónak kellett lennie, hogy **személy 6** véleménye szerint cseréről nem lehet szó, és e körben **személy 5** is aggályát fejezte ki. Ennek ellenére az I. rendű vádlott továbbra is a cserét támogatta (elsőfokú ítélet 53. oldal 2. bekezdés).

6.4.1.7.

[125] A Kúria az iratok tartalma alapján kiegészíti a tényállás azzal, hogy ... I. rendű vádlott a vezetői értekezletet követően az arról készített jegyzőkönyvet 1 évre üzleti titokká minősítette 2009. június 19. napjáig (nyomozati iratok XXI. melléklet 199. oldal).

6.4.1.8.

[126] A másodfokú bíróság a tényállásba utalta az elsőfokú ítélet 54. oldal 5. bekezdését, amely a következő:

... II. rendű vádlott részére 2008. július 22-én 12 óra 51 perckor **tanú 3** részéről e-mail érkezett, melynek tárgya: előterjesztés (**cég 2**, vezetői ért, 2 ing.). Ebben felhívták a figyelmét arra, hogy nem indokolja a cserét **tanú 2-vel**, hogy most éppen a **cég 2** tisztségviselője. Ráadásul, mivel az állami ingatlanok egy része termőföld, nyilvánvaló kijátszása lenne a földtörvénynek. Elég problémássá teszi a tervezett cserét az, hogy a cserével érintett ingatlan természetvédelmi területen van, vagy éppen vízparti terület (mely nem kerülhet ki az állami tulajdonból) vagy az ökológia zöldfolyosó része.

A Kúria pedig a másodfokú ítélet indokolásából (34. oldal 8. bekezdés) a tényállásba utalja, hogy:

tanú 3 e-mailjéből ... II. rendű vádlottnak is tisztában kellett lennie a cserével kapcsolatos ellenvéleményekkel.

6.4.1.9.

[127] ... I. rendű vádlott, mint a **cég 1** vezérigazgatója tájékoztatót küldött a Tanács részére a **cég 2 város 2** ingatlanokon tervezett beruházással kapcsolatosan. Az előterjesztő: ... I. rendű vezérigazgató, felelős vezérigazgató-helyettes: **személy 4**, felelős ügyvezető igazgató: **személy 5**.

A tájékoztatót átvette öt igazgatóság 2008. június 23-án.

A tájékoztató szerint az értébecslés készítése folyamatban van, ezért az ingatlanok pontos értéke még nem került megállapításra.

[128] Az Értékesítési Igazgatóság tájékoztatása szerint azonban az egyértelműen megállapítható, hogy a **város 2** ingatlanok értéke jelentősen meghaladja a város 5 ingatlanok értékét.

A nagy értékkülönbség miatt, valamint, mivel az állami tulajdonban álló terület több helyrajzi számú ingatlanból áll, a csereügylet előkészítése fokozott jogi körültekintést igényel (elsőfokú ítélet 53. oldal 3. és 6. bekezdés).

6.4.1.10.

[129] A Kúria a másodfokú ítélet 30. oldal 3. bekezdésében foglalt azon megállapítást, hogy „Nincs kétséget kizáró bizonyíték arra, hogy ... II. rendű vádlott az értébecslés munkapéldányát megkapta, illetve annak tartalmát megismerte.” - mellőzi. A mellőzés indokaként a következőket rögzíti:

[130] Kétségtelenül tényként állapítható meg az iratok alapján, hogy ... II. rendű vádlott ezen időszakban lovasbalesetet szenvedett, keresőképtelen állományban volt. Tény ugyanakkor az is, hogy keresőképtelensége nem zárta ki és nem akadályozta őt abban, hogy ellássa azokat a feladatait, amelyeket egyébként az e-mail kapcsolattartáshoz fűződtek ebben az ügyben.

[131] A város 5 ingatlanok értébecslésének munkapéldányát június 17-én ... IV. rendű vádlott elküldte II. rendű vádlottnak és egyidejűleg Dömötörné Dávid Évának, a II. rendű vádlott titkárnőjének.

[132] **tanú 4** az eljárás során tanúként tett vallomásaiban következetesen állította, hogy munkakapcsolatuk során azt az eljárást követte, hogy azokat az e-maileket, melyeket ... II. rendű vádlottnak látnia kellett, mert intézkedést igényeltek, újból elküldte számára, azért, hogy azok szem előtt legyenek. Ahogy a tanú fogalmazott: „Az emailt megtekintve, abból megállapítható, hogy az eredeti üzenetet ... II. rendű 2008. június 17-én már megkapta ... **IV. rendű** értébecslőtől, ekkor én másolatot kaptam az e-mailből, majd ezt továbbítottam 2008. június 20. napján ... **II. rendűnek**. Ennek az lehetett az oka, hogy felhívjam a figyelmet az értébecslésre, hiszen tudtam, hogy ... II. rendű szétszórt és gondolom, hogy ezzel valamilyen intézkedést kellett tennie. Ez sokszor előfordult, nem csak ebben az esetben.” (nyomozati iratok IX. kötet 95. oldal utolsó előtti bekezdés).

[133] A II. rendű vádlott adta elő az eljárásban és a Kúria előtt is, hogy keresőképtelensége ellenére személyesen megjelent június 20-án a munkahelyén és ott megtekintette az e-mailjeit. **tanú 4** -

aki tudta, hogy II. rendű vádlott aznap bemegy a munkahelyére - a gyakorlata szerint ezért aznap ismét elküldte az értébecslést tartalmazó e-mailt a II. rendű vádlottnak, mivel abban főnökének intézkednie kellett.

[134] Ezért nem fogadta el a Kúria ... II. rendű vádlott azon védekezését, mely szerint: „nem tűnt fel [...] Napi 50-70-80 emailt kaptam [...] Már egy hete nem dolgoztam [...] Pénteken megnéztem három emailt [...] Nem voltam olyan állapotban, hogy végignézzem akár a **város 2**, akár a [...] - annyi időm nem volt, hogy megnézzem az összes emailt. [...] Nem volt távélérhetőségem. Azért mentem be.” (másodfokú bíróság 40. jegyzőkönyv 16. oldal 8. bekezdés).

[135] Az iratok tartalma szerint ... II. rendű vádlottnak 2008. június 20-án valóban „csak” 3 e-mail forgalmazása volt. Ez a számadat azonban teljességgel közömbös annak a vizsgálata során, hogy milyen és mennyi e-mailt nézett meg. Erre vonatkozó adatot az eljárás iratanyaga nem tartalmaz.

[136] Az eljárás iratanyaga alapján tényként lehetett megállapítani, hogy a **cég 2** beruházás kapcsán szükséges telekcsera ügyben az értébecslések beszerzése, megrendelése körében kizárólag ... II. rendű vádlott járt el. Ki lehetett zárni, hogy az ő jogkörében bárki más eljárta volna vagy helyettesítésére - például keresőképtelenség miatti távolléte alatt - bárki megbízást kapott volna. Erre a vádlott maga sem hivatkozott és ilyen adat az eljárásban soha nem merült fel. Az SzMSz szerint ez kizárólag ... II. rendű vádlott hatáskörébe tartozott, így a konkrét ügyben más személy nem is adhatott megbízást az értébecslőnek az értébecslés megrendelésére, átdolgozására és elfogadására.

[137] **tanú 1** értébecslő vallomásából megállapítható, hogy az elkészült értébecslés tervezeteken kizárólag a Megbízó jelzése, kérése alapján változtattak. Amennyiben ilyen irányú kérés, jelzés nem érkezett, abban az esetben 8 nap elteltével automatikusan kinyomtatták és papír alapon, változtatás nélkül benyújtották azt a Megbízónak.

[138] ... II. rendű vádlott adta elő a Kúria előtt is, hogy kivétel nélkül minden egyes esetben változtatás nélkül fogadták el és csatolták az értébecslést a döntéshozóhoz kerülő anyagba. Több ezer ilyen ügy fordult elő. Ez volt az egyetlen a pályafutása során, amikor az eredetileg elkészített értébecslést követően a **cég 1** újabb értébecslést rendelt meg.

[139] E körben utal még a Kúria arra, hogy **személy 5** tulajdonosi ügyekért felelős ügyvezető igazgató a bíróság előtt tett tanúvallomásában kifejezetten előadta, hogy volt egy értébecslés tervezet, amit ... II. rendű vádlott vitt át a hivatali szobájába kézben és megmutatta neki. Feljegyzés nem született mellé. A II. rendű vádlott kérésére átnézte az értébecslés tervezetét és szóban elmondta észrevételeit a II. rendű vádlottnak. Azt már nem is tudja, hogy egyáltalán látta-e a végleges értébecslést (9.B.804/2012/75. jegyzőkönyv 86. oldal 2-5 bekezdés).

E tanúvallomás is igazolja, hogy létezett az értébecslés tervezete, igazolja, hogy ... II. rendű vádlott erről tudott, igazolja, hogy ... **II. rendű** a tervezetet nem csak látta és ismerte, hanem azt is, hogy kinyomtatott formában birtokolta, a másik szervezeti egység vezetőjének személyesen bemutatta, arról véleményét kikérte, összességében tehát megvizsgálta és értékelte a tervezetet.

[140] Az iratokból tényként megállapítható továbbá, hogy valaki, valamiért, valamikor átdolgozta az értébecslés tervezetét, amely a **cég 3**-tól már átdolgozott formában kerül be papír alapon a **cég 1**-hez és kerül lefűzésre az anyaghoz.

[141] Figyelemmel a részletesen kifejtett indokokra a Be. 388. § (2) bekezdés utolsó fordulata alapján a Kúria e körben a másodfokú bíróság indokolással alá nem támasztott megállapítását mellőzte.

6.4.1.11.

[142] A Kúria a másodfokú ítélet 30. oldal 5. bekezdésében foglalt szövegrészt az iratok tartalma alapján az alábbiak szerint helyesbíti: „A **cég 1** (így ... I. rendű és ... II. rendű vádlott) számára már a cserekérelem benyújtásakor a *cserealapban lévő ingatlanok száma és elhelyezkedése alapján értébecslés nélkül is nyilvánvaló volt a két ingatlan-együttes (város 1 megyei - város 2) közötti értékaránytalanság, s miután az I. rendű vádlott erről tájékoztatta **tanú 2**-t, így került sor a **város 4**i ingatlan felajánlására.*” (nyomozati iratok XXI. melléklet 163. oldal).

6.4.1.12.

[143] A Kúria a másodfokú ítélet 30. oldal 9. bekezdésében foglalt szövegrészt az iratok tartalma alapján az alábbiak szerint helyesbíti: „a termőföld átlagárak 450.000-650.000 forint/hektár körül mozognak” (nyomozati iratok IX. kötet 325., 341. oldal, Szolnoki Törvényszék 9.B.392/2014/12. számú jegyzőkönyv személy 6 és **személy 9** tanúvallomás, 9.B.392/2014/17. jegyzőkönyv személy 7 és **személy 10** tanúvallomás).

6.4.1.13.

[144] Az elsőfokú ítélet 32. oldal 3. bekezdését kiegészíti azzal, a szövegrésszel, hogy „Az ... **Tanács** részére benyújtott előterjesztést felelős igazgatóként ... II. rendű vádlott is aláírta.” (nyomozati iratok XXII. melléklet 173. oldal).

6.4.1.14.

[145] Az elsőfokú ítélet 33. oldal 1. és 2. bekezdései közé az iratok tartalma alapján az alábbi szövegrészt illeszti:

A csereszerződést a **cég 1** képviselőjében ... I. rendű vádlott vezérigazgatóként írta alá és a gazdasági társaság jogtanácsosaként ... II. rendű vádlott ellenjegyezte.

[146] A csereszerződésben rögzítették, hogy a Vagyontv 35. § (2) bekezdés a) pontja alapján mellőzni lehet a versenyeztetést az ingatlanok cseréje esetén, továbbá a csereszerződés azért állt érdekében a Magyar Államnak, mert valamennyi tulajdonába kerülő ingatlant érinti a ... autópálya fejlesztése, amely érdekében az ingatlanok egyébként is megszerzésre kerültek volna (nyomozati iratok II. melléklet 105-123. oldal).

4.6.1.15.

[147] A másodfokú ítélet 44. oldal utolsó három bekezdésével egyezően a tényállásba emeli a következő megállapításokat:

Az NFA törvény 13. § (1) bekezdése szerint a **cég 1** a Nemzeti Földalapba tartozó termőföld vagyont nyilvános pályázat, vagy árverés útján adhatja el. A (4) bekezdés értelmében a vonalas infrastrukturális létesítmények, továbbá közérdekű cél megvalósítása érdekében történő eladás, csere esetén a nyilvános pályázatot vagy árverést nem kell alkalmazni. Az árverésre vonatkozó rendelkezések mellőzésének megalapozásához nem mellőzhető szempont ezért, hogy a megszerezni kívánt ingatlanokból milyen mértékű terület szükséges, és azt milyen módon lehet megszerezni.

4.6.1.16.

[148] A másodfokú ítélet jogi indokolásából a tényállásba emeli a következő megállapításokat:

A **cég 1**-nek fennállt volna a törvényi lehetősége a város 1 megyei ingatlanok jogszerű megszerzésére, de a rendelkezésre álló adatok alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a csereszerződést nem ez a cél motiválta (másodfokú ítélet 45. oldal 1. bekezdés).

A csere a vonalas infrastrukturális létesítmény érdekében nem volt szükséges, sem célszerű és az államnak ilyen irányú szándéka addig fel sem merült, amíg **tanú 2** a megszerezni kívánt **város 2** területek fejében azt fel nem ajánlotta csereként, és nem tudatta azt is, hogy a területet egyébként a ... számú út érinteni fogja (másodfokú ítélet 45. oldal 2. bekezdés).

A vádlottak tényleges célja a beruházás megvalósítása érdekében a **város 2** terület beruházók részére való biztosítása volt, és azt csak kihasználták, hogy a ... számú út csereterületeket érintő áthaladására figyelemmel a csereszerződés jogalapját látszólag megteremtsék (másodfokú ítélet 45. oldal 5. bekezdés).

A csereszerződés valódi célja nem a ... számú főút csereterületeket érintő áthaladásának biztosítása, hanem a **város 2** területnek a beruházást tervező **cég 2** részére a Vagyontv 34. § (2) bekezdés a) és b) pontja és a 35. § (1) bekezdése alkalmazásának elkerülésével - nyilvános pályáztatás nélküli - tulajdonba adásának biztosítása volt. Ezért a termőföldet is érintő csere tekintetében a NFA törvény 13. § (4) bekezdésében meghatározott jogszabályi feltétel nem állt fenn. (másodfokú ítélet 45. oldal 7. bekezdés)

A város 1 megyei ingatlanok területének alig 10%-át (valójában 5,6%-át) érintette volna csak az autópálya, ezért annak megépítése után nem kis mértékű, értéktelen területek maradtak volna hátra, azonban a teljes terület megszerzését semmi nem indokolta (másodfokú ítélet 45. oldal 9. bekezdés).

A cserekérelmet jogszabályi lehetőség hiányában el kellett volna utasítani és az ... **Tanács** elé ilyen tartalmú indítványt kellett volna előterjeszteni (másodfokú ítélet 45. oldal utolsó bekezdés).

4.6.1.17.

[149] A Kúria az iratok tartalma alapján kiegészíti a tényállást azzal, hogy a **cég 2** által tervezett beruházás a kormány elvi

támogatását élvezte. Az ügyletet támogató kormány szintű határozat nem született. A csereszerződés megkötésekor a befektetők részéről nem állt rendelkezésre olyan üzleti terv, hatástanulmány, amelyből a beruházás nyereséges voltára, a nemzetgazdaság számára is kedvező kihatására reálisan következtetni lehetett volna (nyomozati iratok XXI. melléklet 87-105. oldal).

4.6.1.18.

[150] A Kúria az iratok tartalma alapján kiegészíti a tényállást azzal, hogy a **cég 1** a **cég 2** beruházási tervének gazdaságosságát a csereügylet során nem vizsgálta (Szolnoki Törvényszék 9.B.392/2014/12. számú jegyzőkönyv 20. oldal, **személy 6** tanúvallomás, 9.B.804/2012/75. jegyzőkönyv 88. oldal, **személy 5** tanúvallomás).

4.6.1.19.

[151] A Kúria kiegészíti a tényállást azzal, hogy I. rendű vádlott, mint a **cég 1** vezérigazgatója, továbbá mint az ... **Tanács** tagja azzal, hogy előkészítette, majd megszavazta a tartalmában színlelt, jogszabálysértő és az elcserélt ingatlanok forgalmi értéke tekintetében a Magyar Állam hátrányára súlyosan értékaránytalan csereszerződést, megszegte a Vagyontv 2. § (1) bekezdésében és a Vagyontv 7. § (4) bekezdésében meghatározott kötelezettségét.

II. rendű vádlott a fenti csereszerződés előkészítésével és ellenjegyzésével I. rendű vádlottnak szándékosan segítséget nyújtott.

4.6.1.20.

[152] Az elsőfokú ítélet 33. oldal 7. bekezdését követően az iratok tartalma alapján az alábbi szövegrészt illeszti a Kúria a tényállásba:

„A Magyar Állam képviselőjében eljáró ... I. rendű vádlott - mint a **cég 1** vezérigazgatója - által 2008. június 30. napján kelt ingatlanok tulajdonjogának értékkülönbséget megfizetésével történő átruházására irányuló, a ... **Tanács** 507/2008. (VII.30.) számú határozatában foglalt hozzájáruláson alapuló **tanú 2**-al megkötött csereszerződést 2008. július 30. napján a ... Ügyvédi Iroda a ... Körzeti Földhivatalhoz bejegyzésre benyújtotta, amely a kérelmet 56.881/2008.07.30. iktatószám alatt nyilvántartásba vette (nyomozati iratok II. melléklet 125-130. oldal)

[153] A csereszerződés alapján a csereszerződéssel érintett ingatlanok tulajdonjogának átvezetésére nem került sor, ezért a Magyar Államot vagyoni hátrány nem érte".

[154] Az így kiegészített tényállás már teljes mértékben megalapozott és ezáltal a másodfokú bíróság ítélete a harmadfokú felülbírálatra alkalmas.

[155] A Kúria által tett kiegészítésekkel a tényállás megállapításának az indokolása is teljes körűvé vált. Ezzel a Kúria kiküszöbölte a másodfokú bíróságként eljáró Szegedi Ítéltábla mulasztását.

IV.

A bíróság által megállapított egységes szerkezetbe foglalt tényállás

- [156] A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla jelentős terjedelemben módosította az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást és a tényállás-változtatás indokolásában is további ténymegállapításokat tett. A fent - III. pont alatt - kifejtettek szerint a harmadfokú bíróságként eljáró Kúria is több részletében helyesbítette és pontosította a tényállást. A többszörös változtatást követően a bonyolult és hosszabb terjedelmű végleges tényállás beazonosítása bizonytalansággal járhat. Annak érdekében, hogy e kérdésben bizonytalanság ne merülhessen fel, a Kúria az elsőfokú ítélet 2. pontjában rögzített tényállás - harmadfokú felülbírálattal érintett ... I. rendű és ... II. rendű vádlott tekintetében megállapított - egységes szerkezetbe foglalt szövegét (további helyesbítés vagy stilizálás, harmonizálás mellőzésével) az alábbiak szerint rögzíti:
- [157] Vádlottak közül 2008. évben ... I. rendű vádlott a **cég 1** vezérigazgatója és a ... Tanács tagja,
... II. rendű vádlott a **cég 1** Értékesítési Igazgatóságának igazgatója,
... III. rendű vádlott a Pénzügyminisztérium szakállamtitkára és a ... Tanács tagja,
... IV. rendű vádlott a **cég 3** értébecslője
- [158] ... I. rendű, ... II. rendű és ... III. rendű vádlottak állami vagyongazdálkodással kapcsolatos tevékenységi körét döntően az Állami Vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (továbbiakban: Vagyontv) rendelkezései határozták meg.
- [159] ... I. rendű és ... III. rendű vádlott állami vagyongazdálkodással kapcsolatos kötelezései az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (Vagyontv), a Nemzeti Földalapról szóló 2001. évi CXVI. törvény (továbbiakban: NFA tv.), az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény (Áht.) és az állami vagyonnal való gazdálkodásról szóló 254/2007. (X. 4.) Korm. rendelet rendelkezésein alapultak.
- [160] A Vagyontv szabályozza a Magyar Állam tulajdonában álló vagyon feletti tulajdonosi joggyakorlás módját és szervezetét, valamint e vagyon kezelését [1. § (1) bekezdés].
- [161] A Vagyontv 3. § 1. fordulója szerint az állami vagyon feletti tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a Magyar Állam nevében a ... Tanács (Tanács) gyakorolja.
- [162] A Tanács nem önálló jogosultja a vagyongazdálkodásnak, mert a Vagyontv 3. § 2. fordulója alapján az előbb írt feladatait a **cég 1** útján, annak ügyvezető szerveként látja el.
- [163] A Vagyontv 20. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a **cég 1** ügyvezetését - az igazgatóság feladatkörében eljárva - a Tanács látja el. A tagjait megillető jogokra és kötelezettségekre a Vagyontv 7. § (1) bekezdésében írtakra figyelemmel a 2006. évi IV. törvény (Gt.) szerinti társasági jogi jogviszony az irányadó azzal,

hogy a Gt.-ben nem szabályozott kérdésekben a Ptk. megbízási szerződésre vonatkozó rendelkezéseit kell megfelelően alkalmazni.

A Tanács tehát nem más, mint a **cég 1** Igazgatósága, ügyvezető testülete.

[164] A Vagyontv 17. § e) pontja szerint a **cég 1** az állami vagyonnal kapcsolatos jogviszonyokban képviseli a Magyar Államot.

[165] A Vagyontv 20. § (3) bekezdése alapján a **cég 1**-et törvényes képviselőként a vezérigazgató képviseli harmadik személyekkel szemben.

[166] A ... Tanács, mint a **cég 1** ügyvezető testülete rendelkezik döntési jogosultsággal a vagyonkezelés körében.

[167] A Vagyontv 2. § (1) bekezdése szerint a tulajdonosi joggyakorlás és a vagyonkezelés feladata az állami vagyon megóvása, továbbá hatékony és gazdaságos működtetése a nemzeti vagyon megőrzése és gyarapítása érdekében, illetve vagyontárgyak értékesítése.

[168] A Vagyontv 6. § (2) bekezdése szerint a Tanács hatáskörébe tartozik:

c) az állami vagyon hasznosításával, elidegenítésével és megterhelésével kapcsolatos ügyekben való döntés.

[169] A Vagyontv 7. § (4) bekezdése szerint a Tanács tagjai feladataikat az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható fokozott gondossággal és az állam érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. A Tanács tagjai - a Ptk. közös károkozásra vonatkozó szabályai szerint - korlátlanul és egyetemlegesen felelnek a Magyar Állammal és a **cég 1**-el szemben a jogszabályok, az alapító okirat, illetve a részvényesi joggyakorló által hozott határozatok, illetve kötelezettségeik felróható megszegésével okozott károkért.

[170] A Vagyontv 18. § 2) pontja értelmében a **cég 1** alapítására és működésére - ha e törvény eltérően nem rendelkezik - a Gt. szabályait kell alkalmazni.

[171] A Vagyontv 35. § (2) bekezdése szerint mellőzni lehet a versenyeztetést:

a) a magyar állam tulajdonában lévő társasági részesedés vagy ingatlan cseréje esetén.

[172] ... I. rendű vádlott a **cég 1** vezérigazgatójaként látta el a társaság tevékenységének és működésének irányítását.

Feladatát képezte a ... Tanács hatáskörébe tartozó ügyek előkészítése, előterjesztése és a Tanács határozatainak a végrehajtása.

[173] ... III. rendű vádlott, mint a Pénzügyminisztérium szakállamtitkára felügyelte a Pénzügyminisztérium Vagyongazdálkodási Főosztályát, amely számára véleményezte a ... Tanács elé kerülő előterjesztéseket.

[174] ... I. rendű és ... III. rendű vádlottak, mint a ... **Tanács** tagjai szavazatukkal döntöttek a ... **Tanács** elé kerülő előterjesztésekről.

[175] ... I. rendű és ... III. rendű vádlottnak, mint a ... **Tanács** tagjainak vagyonkezelői kötelességébe tartozott az állami vagyon gyarapításával kapcsolatos döntés, ha az 100.000.000 forintot elérő

vagy meghaladó vagyontárgy, illetve vagyonelem megszerzésére irányult.

[176] Az állami vagyon feletti tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét a ... Tanács gyakorolta.

[177] A ... Tanács hatáskörébe tartoztak az állami vagyon hasznosításával, elidegenítésével, ideértve a cserét is, valamint a vagyon kezelésével, továbbá megterhelésével kapcsolatos ügyek, amelyek értéke eléri vagy meghaladja a 250.000.000 forintot.

[178] A vagyonkezelő kötelezettsége volt a rábízott vagyon értékcsökkenésének elhárítása, növekedésének biztosítása.

[179] ... II. rendű vádlott a **cég 1** értékesítési igazgatójaként irányította az Értékesítési Igazgatóságot, ennek keretében feladata volt az ... **Tanács** elé kerülő előterjesztések szakterületének megfelelő elkészítése, ennek során az állami vagyonra vonatkozó döntésekhez készített értébecslések megrendelése, felülvizsgálata és elfogadása.

[180] ... II. rendű vádlottnak, mint értékesítési igazgatónak feladatkörébe tartozott az értékesítéshez kapcsolódó értébecslési feladatok koordinálása. A munkaköri leírása szerint koordinálja az értébecslési és vagyonértékelési tevékenységet a szakmai szakterülettel együttműködésben. A **cég 1** részéről megkötött az értébecslésre vonatkozó eseti megrendelések rögzítették, hogy a megrendelő részéről a II. rendű vádlott a kapcsolattartó.

[181] Értékesítési igazgatóként döntött a külső szakvélemények elfogadásáról, a beérkezett vélemények alapján. E feladatkörében feladata volt továbbá azt is, hogy a beérkezett szakvéleményeket véleményezésre megküldje az értébecslést kezdeményező szervezeti egység vezetőjének.

[182] ... I. rendű vádlott jogszabályon alapuló vagyongazdálkodással kapcsolatos kötelességeivel ... II. rendű vádlott, mint a **cég 1** Értékesítési Igazgatóságának igazgatója is tisztában volt.

[183] **személy 11, személy 12 és személy 13** befektetők **cég 2** elnevezéssel játékkaszinó és más szórakoztató létesítmények és szálloda építését magában foglaló turisztikai beruházást kívántak megvalósítani a **tanú 2** tulajdonát képező mintegy 80 hektár területű telken, mely terület **város 5** külterület **hrsz. 1** és **hrsz. 3.** hrsz.-on volt nyilvántartva.

[184] A beruházással kapcsolatban a befektetők közül **személy 11** 2007. szeptember hónap elején az önkormányzati és területfejlesztési miniszterrel folytatott megbeszélésen bemutatta a beruházás koncepcióját. A tervezett beruházás mintegy egymilliárd euró nagyságrendű és kétezer-ötszáz főnek munkalehetőséget biztosító koncepció volt. A befektető írásos formában is átadta elképzeléseit a miniszternek.

[185] Ezt követően a turisztikai főosztály vezetőjének az volt a feladata, hogy értékelje a projektet és információkkal, statisztikai adatokkal segítse a befektetőket.

[186] Mivel a befektetők játékkaszinót is terveztek a Közép-magyarországi Régióban történő beruházás során, az ezzel

kapcsolatos tevékenység végzéséhez szükséges koncessziós pályázat kiírása a pénzügyminiszter feladat- és hatáskörébe tartozott. **személy 14** ügyvéd ezért a **cég 2** beruházás képviseletében megjelent a Pénzügyminisztériumban, ahol a minisztérium képviselői tájékoztatták a hatályos szerencsejáték törvény azon rendelkezéséről, miszerint egy régióban legfeljebb egy I. kategóriás kaszinó működhet. 2007. december 22. napján a Közép-magyarországi Régió területére már kiírásra került egy kaszinó koncessziós pályázat, amelynek a benyújtási határideje 2008. március 21. napja volt, azonban ezen a pályázaton a befektetői csoport nem kívánt indulni.

[187] Miután **tanú 2 tanú 5**-től tudomást szerzett arról, hogy a ...-tó északi partján a tervezett beruházás megvalósítására alkalmas, állami tulajdonban álló területek találhatók, 2008 áprilisában elhatározta, ezeket a területeket megszerzi, hogy azokon a beruházást megvalósítsák.

[188] A Pénzügyminisztérium képviselői tájékoztatták őket, hogy az állami tulajdonú ingatlanok megvásárlása kérdésében a vagyontörvény rendelkezéseire figyelemmel kizárólag a **cég 1** tud felvilágosítást adni és javasolták, hogy keressék meg a **cég 1**-et.

[189] **személy 14** ügyvéd 2008. április 16. napján megküldte **tanú 6**-nak, a Pénzügyminisztérium Ágazati Fejlesztési és Finanszírozási Főosztály vezetőjének a befektetők figyelmét felkeltő ingatlanok helyrajzi számát, amely listát továbbították 2008. április 23. napján a **cég 1**-nek, **személy 5** tulajdonosi ügyekért felelős igazgatónak.

[190] Ezt követően 2008. április 30. napján a befektetők képviselői tárgyalásokat kezdtek a **cég 1** képviselőjével, **személy 5**-el, aki tájékoztatta őket, hogy a kiszemelt területek megszerzésére milyen jogszabályi lehetőségek állnak rendelkezésre.

[191] A **tanú 2** képviseletében eljáró **személy 14** ügyvéd a 2008. május 6. napján kelt, a **cég 1** vezérigazgatójának, ... I. rendű vádlottnak címzett kérelmében tájékoztatta a **cég 1**-et a tervezett beruházásról. Az ügyvéd beadványában kérte ... I. rendű vádlottól a ...-tó északi partján fekvő 60-70 hektár területű, állami tulajdonban lévő ingatlan-együttes beruházás céljára történő felhasználásának lehetővé tételét és annak vizsgálatát, hogy ez milyen módon lehetséges a vonatkozó törvényi rendelkezések alapján. A levélben foglaltak szerint a beruházókat az ingatlanok beruházás céljára történő felhasználásának minden lehetséges módja, így az értékesítés, a vagyonkezelői megállapodás, a bérlet, a csere és bármilyen egyéb lehetőség érdekelte.

[192] A fentieket követően a befektetők és képviselőik arra a meggyőződésre jutottak, hogy a **város 2** ingatlanok megszerzésének legcélszerűbb és legjobb módja az, ha az ingatlanokat csere útján szerzik meg, felajánlva a **tanú 2** tulajdonában álló és eredetileg a beruházás helyszínének szánt, **város 5** külterület **hrsz. 1. és hrsz. 3.** hrsz. alatt nyilvántartott ingatlanokat a nyílt pályázat, a verseny elkerülése, és a gyors, nem nyilvános ügylet érdekében. A

befektetők számára a csereügylettel elkerülhető volt a pályázat, s így a nem kívánt konkurencia megjelenése.

[193] A befektetők a kormányzatnál felelős állami vezetők részvételével találkozót kezdeményeztek, melynek célja az volt, hogy egyértelmű kormányzati támogatást kapjanak a város 2-n lévő, a Magyar Állam tulajdonában álló ingatlanok csere útján történő megszerzéséhez, valamint ahhoz, hogy a - város 2 községet is magába foglaló - Közép-dunántúli Régióban megfelelő időben kiírásra kerüljön egy I. kategóriájú játékkaszinó üzemeltetésére irányuló koncessziós szerződésre vonatkozó pályázat.

[194] A befektetők kezdeményezésére a befektetők képviselői 2008. május 21. napján az Országház ... Termében egyeztetésen vettek részt a beruházás tárgyában.

Az egyeztetésen a Magyar Kormányt Gyurcsány Ferenc miniszterelnök, Bajnai Gordon, mint a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztériumot vezető miniszter, ... III. rendű vádlott, mint a Pénzügyminisztérium akkori szakállamtitkára, ... I. rendű vádlott, mint a **cég 1** vezérigazgatója, **személy 1** és **személy 2** képviselte.

[195] Az egyeztetésről felvett írásbeli Összefoglaló szerint:

„Helyszín: ... terem

Téma: **cég 2** Ingatlanfejlesztés

[196] Az Összefoglaló 1. pontja:

ME, illetve a további résztvevők egyöntetűen támogatják a projektet, támogatásukról biztosították a jelenlévőket.

[197] Az Összefoglaló 2. pontja:

A beruházás helyszínéül szolgáló **megye 1** földterületek befektető általi hasznosítását (csereingatlanok értébecslése, tulajdonjog rendezés) előkészítjük (ez 3 különböző földterületet érint)

Felelős: ... **I. rendű**, aki közvetlenül tartja a kapcsolatot **tanú 2** úrral (**cég 4**)

Határidő: 2 hónap (08.07.21)

[198] Az Összefoglaló 3. pontja:

A működéshez szükséges minisztériumi engedély rendben lesz (a szerencsejáték koncesszió kiírása)

Felelős: **személy 3** (... **III. rendű**)

Határidő 1 hónap (08/06/23)

[199] Az Összefoglaló 4. pontja:

Kijelölünk egy személyt, aki a Kormány részéről menedzseli a projektet, ő lesz a kontakt személy a befektetők számára, Bajnai miniszter úr közvetlenül referál ME úrnak

Felelős: Bajnai Gordon

Határidő: 1 hét (08/05/28)

[200] Az Összefoglaló 5. pontja:

Megaberuházás nemzetközi bejelentésének céldátuma: 2008. szeptember (helyi és nemzetközi sajtó részvételével)

Határidő: 2008. szeptember".

[201] A találkozót követően a **cég 1** vezérigazgatójaként ... I. rendű vádlott a beosztottjainak egyértelművé tette, hogy a **város 2** ingatlanok hasznosítása során az ingatlanok csereszerződés

keretében történő értékesítésén kívül egyéb hasznosítási lehetőséget nem fognak vizsgálni, feladatuk kizárólag arra irányulhat, hogy a csere lehetőségét megvizsgálják és az ahhoz szükséges intézkedéseket megtegyék.

[202] Ezt követően a **cég 1** illetékes igazgatóságai kizárólag azzal foglalkoztak, hogy a befektetők a beruházás céljára kiszemelt **város 2** ingatlanokat csere keretében szerezhessék meg.

[203] A csere jogalapjának biztosítása érdekében először azt vizsgálták, hogy van-e lehetőség a birtokösszevonásra hivatkozni. Mivel a földbirtok-összevonás feltételei nem álltak fenn, így a csere erre nem volt alapozható, ezért a **cég 1** munkatársai azt vizsgálták, hogy a ... számú főút nyomvonalára alapítható-e a csere.

[204] 2008. június 4. napján a befektetők képviselőjében **személy 14** ügyvéd cserekérelmet terjesztett be a **cég 1**-hez, amelyben kezdeményezte az **város 5 hrsz. 1. és hrsz. 3. hrsz.-ú** ingatlanoknak, a város **2 hrsz. 4., hrsz. 5., hrsz. 6., hrsz. 7., hrsz. 8., hrsz. 9., hrsz. 10., hrsz. 11., hrsz. 12., hrsz. 13., hrsz. 14., hrsz. 15., hrsz. 16., hrsz. 17., hrsz. 18., hrsz. 19., hrsz. 20., hrsz. 21., hrsz. 22., hrsz. 23., hrsz. 24. és hrsz. 25.** számú ingatlanokra történő cseréjét. A felsorolt földrészletek közül a legnagyobb alapterületű **hrsz. 10** hrsz.-ú ingatlan miatt a terület jelentős része a Nemzeti Földalapba tartozott.

[205] A **cég 1**-en belül az ingatlancsere előkészítése részben a **személy 6** vezérigazgató-helyettes által felügyelt Nemzeti Földalaphoz, részben a ... II. rendű vádlott által irányított Értékesítési Igazgatósághoz, részben pedig a **személy 5** által irányított Tulajdonosi Ügyekért Felelős Igazgatósághoz tartozott.

[206] A feladatok koordinálásáért a **cég 1** Szervezeti és Működési Szabályzata alapján **személy 5** igazgató volt a felelős.

[207] Az előkészítés során készült előterjesztéseket **személy 5** és ... II. rendű vádlott társelőterjesztőként jegyezték.

[208] A **cég 1** Szervezeti és Működési Szabályzata és a 35/2008. számú vezérigazgatói utasítás alapján az ingatlancserével összefüggésben ... II. rendű vádlott feladata volt a szükséges értébecslések megrendelése, az értébecslést végzőkkel történő kapcsolattartás, a beérkezett értébecslések ellenőrzése, a csereszerződés megszövegezése.

[209] ... I. rendű vádlott ... II. rendű vádlott tevékenységét a csereüggyellett összefüggésben és a **cég 1** szervezeti felépítéséből adódóan általános jelleggel felügyelte.

[210] A csere jogszerűségének megalapozásához elsődleges jelentőségű volt, hogy a tervezett ... számú út nyomvonalával összefüggésben a **cég 5** megfelelő állásfoglalást adjon, amely állásfoglalás egyrészt hangsúlyosan tartalmazza minden olyan adatot, amely a csere jogszerűségének megalapozásához szükséges, és hangsúlyozza azokat a tényeket, amelyek a csere célszerűségét, gazdaságosságát megalapozzák.

- [211] Mivel a **cég 5** első alkalommal adott írásos állásfoglalása a fenti céloknak nem felelt meg, ... II. rendű vádlott, aki ebben az időben többek között a **cég 5** Felügyelő Bizottságának a tagja is volt, ezt a feladatot **személy 5**től átvette.
- [212] ... II. rendű vádlott a **cég 5**-től kapott tájékoztatást több esetben pontosíttatta, kiegészítette, oly módon, hogy a tájékoztatás alátámassza a csere indokoltságát és ne tartalmazzon olyan kitételeket, amelyek ezt a célt veszélyeztetnék.
- [213] A **cég 5** tájékoztatása ily módon nem tartalmazta többek között azt sem, hogy az esetek döntő többségében nem kerül sor a teljes ingatlan megvételére, kizárólag az útépitéshez szükséges területrészt kerül megszerzésre, és azt sem, hogy a közútberuházással összefüggésben egyetlen terület megszerzésére sem került még sor.
- [214] A **cég 5** által küldött állásfoglalásnak abból a szempontból volt jelentősége, hogy az tartalmazzon minden adatot, ami a ... számú út áthaladásával kapcsolatos. A 2008. június 16-án kelt válasz csak a **város 5 hrsz. 1.** és a **város 4 hrsz. 2.** hrsz.-ú ingatlanokat tartalmazta azzal, hogy azokat érinti a ... számú főút **város 3-város 4** elkerülő szakasza, egyúttal megküldték az érintettség mértékét feltüntető előzetes rajzokat és területkimutatásokat. Tájékoztatták a **cég 1**-et, hogy a kisajátítási tervek júliusban záradékolásra kerülnek.
- [215] A **cég 1** vezetői értekezlete 2008. június 19-én tárgyalta először az ügyről. Ezen a vezetői értekezleten ... I. rendű vádlott és ... II. rendű vádlott nem vett részt.
- [216] Az előterjesztés az alábbiak szerint történt:
személy 4, mint az **cég 1** Ingatlanvagyonért Felelős vezérigazgató-helyettese, valamint **személy 5**, mint a Tulajdonosi Ügyekért Felelős ügyvezető igazgató 30/37/VÉ/2008.06.19. szám alatt előterjesztést tett az **cég 1** Vezető Értekezlete részére, amelynek tárgya a **cég 2 város 2** ingatlanon tervezett beruházásával kapcsolatos tájékoztatás.
- [217] Az előterjesztés melléklete tartalmazta a **cég 5** levelét, amely 2008. június 16-án kelt és tartalmazta azt, hogy a 4-es számú főút **város 3-város 4** elkerülő által érintett **város 5 hrsz. 1.**, illetve a **város 4 hrsz. 2.** hrsz. alatti ingatlanokat érinti. A kisajátítási tervek júliusban záradékolásra kerülnek. Az érintettség mértékét az előzetes rajzok és terület kimutatások tartalmazzák. A területszerzés várhatóan augusztus végén, illetve szeptember elején fog megindulni.
- [218] a **cég 6** álláspontját.
- [219] az egyszerűsített vállalkozási szerződést, melyet a **cég 1** képviseletében ... I. rendű vezérigazgató és a **cég 7** kötött meg a **város 2** külterületi ingatlanok részletes síkrajzi felmérési vázrajzának elkészítésére. Tartalmazta a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium Természet és Környezetmegőrzési Szakállamtitkárság Nemzeti Park és Tájvédelmi Főosztály

tájékoztatását, amely szerint 2008. június 16. napján aggályosnak tartotta a megjelölt beruházás megvalósítását.

[220] a **cég 1** feljegyzését, melyet **személy 4** vezérigazgató-helyettesnek **személy 6** vezérigazgató-helyettes 2008. június 5. napján küldött a **cég 2** földcsere-kérelme alapján indított **város 2** telekcsere ügyében, és amelyben azt rögzítették, hogy a tervezett csereügylet szakmailag nehezen támogatható, megalapozható, jogi szempontból pedig megvalósítása jelentősebb akadályokba ütközhet.

[221] a **cég 1** város 1 Megyei Területi Iroda feljegyzését, amelyet **személy 7** irodavezető, a város 1 Megyei Területi Iroda vezetője **személy 8**-nak, a Nemzeti Földalapért Felelős Ügyvezető igazgatónak küldött 2008. június 5. napján, és amelynek tárgya a földcsere kérelem helyszíni szemléje volt az város 5 **hrsz. 1.** és **hrsz. 3.** hrsz.-ú ingatlanokon.

[222] Rögzítette a tájékoztató, hogy részletes ingatlanforgalmi értékbecslés elkészítése szükséges. Rögzítette azt is, hogy a használati viszonyokat tisztázni és az ingatlanokon található jelzálogjogot, elidegenítési terhelési tilalmat törölni kell.

[223] Az előterjesztés ugyanakkor nem tartalmazta azt, hogy a vagyonkezelőkkel elszámolási jogviszony keletkezik, amely alapján a jogukról történő lemondásuk esetén a **cég 1**-et fizetési kötelezettség terheli.

[224] Az előterjesztés rögzíti a **város 4 hrsz. 2.** hrsz. alatti ingatlant is annak ellenére, hogy ezen ingatlant **tanú 2** hivatalos úton a csereszerződés alapjaként ekkor még nem jelölte meg (és tulajdonát ekkor még nem is szerezte meg).

[225] ély 5 előterjesztése alapján ... III. rendű vádlott (előzetesen) kérte, hogy az ... **Tanács** tagjai kapjanak tájékoztatást.

[226] A 2008. június 19. napján megtartott vezetői értekezletről felvett jegyzőkönyvben rögzítésre került, hogy **személy 6** jelezte, hogy nem lehet cseréről beszélni a felajánlott ingatlanok nagymérvű értékkülönbözete miatt, mert a felajánlott ingatlanok értéke csupán 10%-a a **város 2** ingatlanok értékének. Ilyen esetben a cserét el kell utasítani, mert ez már adásvételnek minősül.

[227] A fentiekből az következik, hogy már ekkor tudott volt, hogy a csere alapját képező ingatlanok közötti forgalmi értékkülönbözlet igen magas. A **cég 1** felhívta **tanú 2** figyelmét arra, hogy szükségessé válik további ingatlan bevonása.

[228] A vezetői értekezleten készült jegyzőkönyvből az I. rendű vádlott számára nyilvánvalónak kellett lennie, hogy **személy 6** véleménye szerint cseréről nem lehet szó, és e körben személy 5 is aggályát fejezte ki. Ennek ellenére az I. rendű vádlott továbbra is a cserét támogatta.

[229] ... I. rendű vádlott a vezetői értekezletet követően az arról készített jegyzőkönyvet 1 évre üzleti titokká minősítette 2009. június 19. napjáig.

[230] Ezt követően ... I. rendű vádlott jegyezte előterjesztőként a vezetői értekezleten megtárgyalt anyagok alapján az ... **Tanács**

részére készült tájékoztatót, következésképpen a június 19-i előterjesztés tartalmát ismerte.

[231] ... I. rendű vádlott, mint a **cég 1** vezérigazgatója tájékoztatót küldött a Tanács részére a **cég 2 város 2** ingatlanokon tervezett beruházással kapcsolatosan. Az előterjesztő: ... I. rendű vezérigazgató, felelős vezérigazgató-helyettes: **személy 4**, felelős ügyvezető igazgató: **személy 5** volt.

[232] A tájékoztatót átvette öt igazgatóság 2008. június 23-án.

[233] A tájékoztató szerint az értébecslés készítése folyamatban van, ezért az ingatlanok pontos értéke még nem került megállapításra. Az Értékesítési Igazgatóság tájékoztatása szerint azonban az egyértelműen megállapítható, hogy a **város 2** ingatlanok értéke jelentősen meghaladja a város 5 ingatlanok értékét. A nagy értékkülönbözet miatt, valamint, mivel az állami tulajdonban álló terület több helyrajzi számú ingatlanból áll, a csereügylet előkészítése fokozott jogi körültekintést igényel.

[234] ... I. rendű vádlott már a csereajánlat benyújtásakor, figyelemmel az ingatlanok elhelyezkedésére, konkrét értébecslés hiányában is tisztában volt azok értékkülönbözetével, tehát erről nem az Értékesítési Igazgatóság tájékoztatásából értesült.

[235] ... I. rendű vádlottnak az ügyleti értékre tekintettel a kérelmet a ... **Tanács** elé kellett terjeszteni. Ott lehetősége lett volna annak elutasítását indítványozni, vagy arról nemlegesen szavazni.

[236] ... II. rendű vádlott a **cég 1** képviseletében eseti megrendelést adott a **cég 3**-nak

- 2008. május 27. napján a 22 **város 2** ingatlan,
- 2008. június 25. napján város 5 külterületi ingatlanok,
- 2008. június 26. napján a város 4 külterületi ingatlan értébecslésére.

[237] A **város 2** ingatlanokra vonatkozó 2008. május 27-én kelt eseti megrendelést a **cég 3** 2008. június 10. napján vette át. Annak teljesítési határideje 18 naptári nap, azaz 2008. június 28. napja volt.

[238] A város 5 ingatlanokra vonatkozó eseti megrendelés kelte 2008. június 26. **tanú 2** ekkor már közölte, hogy a város 4 ingatlant is be kívánja vonni a csereügyletbe, amelyre előszerződése van.

[239] ... IV. rendű vádlott a **város 5 hrsz. 1.** és **hrsz. 3.** hrsz.-ú ingatlanok, a város 2 **hrsz. 6.**, hrsz.7.- hrsz.8.-hrsz.10., hrsz.11.-hrsz.12.-hrsz.13.-hrsz.14.-hrsz.15.-hrsz.16.-hrsz.17.- hrsz.18.-hrsz.19., **hrsz. 20.**, hrsz.21.-hrsz.22.-hrsz.23.-hrsz.24.- hrsz.25. számú ingatlanok értébecslését 2008. június 13. fordulónappal elvégezte. A **cég 3**-nál értébecslőként dolgozó IV. rendű vádlott 2008. június 17-én az elkészült értébecslések „munkanyagát” e-mailen megküldte ... II. rendű vádlottnak, a **cég 1** értékesítési igazgatójának, és másolatban az ő titkárnőjének, tanú 4-nek. A megküldött értébecslés a város 5 ingatlanok összértékét 433.250.000 forintban, a **város 2** ingatlanok összértékét 2.140.225.150 forintban állapította meg.

- [240] Ezt követően ... IV. rendű vádlott 2008. június 27-től 2008. július 13-ig szabadságon, ezen belül 2008. július 2-től 2008. július 13-ig ...országban tartózkodott.
- [241] ... II. rendű vádlott 2008. június 16-tól 2008. június 22-ig keresőképtelen állományban volt (mivel 2008. június 15-én balesetet szenvedett). A II. rendű vádlott 24 órás megfigyelés után 2008. június 16-án 19 óra 55 perckor távozott a kórházból.
- [242] Az értékbecslés „munkaanyagát” tartalmazó e-mail másolatot 2008. június 20-án **tanú 4** titkárnő - tudva, hogy főnöke aznap bemegy a munkahelyére, intézkedés érdekében - továbbította ... II. rendű vádlottnak, aki aznap keresőképtelensége ellenére megjelent a munkahelyén és megtekintette az e-mailjeit. Az ezt követő egyik munkanapon ... II. rendű vádlott az értékbecslés kinyomtatott „munkaanyagát” átvitte és megmutatta **személy 5** tulajdonosi ügyekért felelős ügyvezető igazgatónak, akitől arra szóban észrevételt kért, és kapott.
- [243] Az elkészült értékbecslések e-mailen megküldött „munkapéldány”-át azonban a IV. rendű vádlott felé ... II. rendű vádlott nem véleményezte.
- [244] A **cég 1** (így ... I. rendű és ... II. rendű vádlott) számára a cserealapban lévő ingatlanok száma és elhelyezkedése alapján már a cserekérelem benyújtásakor, értékbecslés nélkül is nyilvánvaló volt a két ingatlan-együttes (város 1 megyei-város 2) közötti értékaránytalanság. Minderről az I. rendű vádlott tájékoztatta **tanú 2**-t. Annak érdekében, hogy a csere mégis megvalósulhasson **tanú 2** az eredeti cserekérelmét kiegészítette a **város 4 hrsz. 2. hrsz.-on** nyilvántartott 99 hektár 2073 m², 2605,37 AK értékű ingatlanra, amely ekkor még nem képezte a tulajdonát.
- [245] Ezen ingatlan tulajdonjogát **tanú 2** részére 2008. július 24. napján jegyezte be a **város 3-i** Körzeti Földhivatal.
- [246] Ma már meg nem állapítható annak személye, aki a IV. rendű vádlott által 2008. június 17. napján megküldött értékbecslés munkaanyagát indok leírása nélkül, iratok alapján, ellenőrizhetetlen szempontok szerint, valótlan tartalommal átdolgozta.
- [247] Ezt követően a 2008. július 3-i fordulónappal készített, a **város 2**, a város 4 és a város 5 ingatlanokra vonatkozó értékbecslések kinyomtatásra és aláírásra kerültek.
- [248] A **cég 1** részére megküldött értékbecsléseken **tanú 1** és ... IV. rendű vádlott neve szerepel mint az értékbecslést készítő személyek. **tanú 1** az értékbecslést saját kezűleg írta alá, míg ... IV. rendű vádlott azt nem írta alá, helyette azt más személy írta alá.
- [249] A **város 4 hrsz. 2. hrsz.-ú** ingatlanra - amely ekkor még nem volt **tanú 2** tulajdonában - vonatkozó értékbecslést 2008. július 3-i fordulónappal **tanú 1** készítette el.
- [250] ... IV. rendű vádlott a 2008. július 3-i fordulónappal nem készített értékbecsléseket, így nem működött közre abban, hogy a Magyar Állam tulajdonában álló ingatlanok értéke a valós értéküknél

lényegesen alacsonyabb értéken kerüljön megállapításra, míg a város 5-ön levő, magántulajdonú ingatlanok túlértéken kerüljenek beszámításra a csereügyletben.

[251] ... I. rendű és ... II. rendű vádlottak tudtak a **cég 1** város 1 Megyei Területi Irodája által megküldött, a ... Tanács részére szóló, a 2008. júniusi tájékoztatóhoz és a **cég 1** Vezetői Értekezlete részére készített, 2008. júniusi, 30/37/VÉ/2008.06.19. számú előterjesztéshez már mellékelte feljegyzés tartalmáról. Tudtak a város 5 ingatlanok és a város 4 ingatlan vételáráról. A **cég 1** város 1 Megyei Területi Iroda tájékoztatása szerint a „környéken” a termőföld átlagárak 450.000-650.000 forint/hektár körül mozognak, a telephely értékét értébecsléssel lehet meghatározni.

[252] E vádlottak tudtak a 2008. július 22. napján a **cég 5** által a **cég 1**-nek megküldött - **tanú 7** és **tanú 8** által aláírt - azon tájékoztatásról is, amely szerint mindkét (**város 5 hrsz. 1.** és **város 4 hrsz. 2.** hrsz.) területet érinti a ... autópálya. A ... számú főút megépíteni tervezett **város 3-város 4** elkerülő szakaszán az érintett ingatlanok vonatkozásában a **cég 5** vételi ajánlata négyzetméterenként 300-400 forint/nm lett volna. A **cég 5** a tájékoztatásban kitért arra is, hogy az autópálya megépítését követően a visszamaradó területek értéke általában három-négyszeresére nő.

[253] Mivel a **cég 5** ez utóbbi válasza sem tartalmazta a **város 5 hrsz. 3.** hrsz.-ú ingatlant, ... II. rendű vádlott - aki ... I. rendű vádlott rendelkezése alapján a koordinációs feladatokat azért vette át, mert több igazgatóság is eljár az ügyben és emiatt vita alakult ki abban, hogy melyik az illetékes - újból megkereste a cég 5-öt.

[254] A **cég 5** által szintén 2008. július 22-én kelt, **tanú 9** és **tanú 8** által jegyzett válasz már tartalmazta az **város 5 hrsz. 3.** hrsz.-ú ingatlant is, egyebekben szövege megegyezett az előzővel azzal, hogy mindhárom ingatlan érintettségeről ír.

[255] A 2008. július 29-én kelt cég 5 tájékoztatás szerint a három ingatlanon áthaladó szakasz ... számú főút **város 3-város 4** elkerülő néven került engedélyezésre, a keresztmetszeti kialakításában átminősíthető autópályává. Mellékeltek a változási vázrajzokat és átnézeti térképeket.

[256] ... II. rendű vádlott részére 2008. július 22-én **tanú 3**-tól e-mail érkezett, amelynek tárgya: előterjesztés (**cég 2**, vezetői ért, 2 ing.). Ebben felhívták a figyelmét arra, hogy nem indokolja a cserét **tanú 2**-vel, hogy most éppen a **cég 2** tisztségviselője. Ráadásul, mivel az állami ingatlanok egy része termőföld, nyilvánvaló kijátszása lenne a földtörvénynek. Elég problémássá teszi a tervezett cserét az, hogy a cserével érintett ingatlan természetvédelmi területen van, vagy éppen vízparti terület (amely nem kerülhet ki az állami tulajdonból) vagy az ökológia zöldfolyosó része.

[257] **tanú 3** e-mailjéből ... II. rendű vádlottnak is tisztában kellett lennie a cserével kapcsolatos ellenvéleményekkel.

- [258] 2008. július 24. napján már rendelkezésre állt a **cég 3** által 2008. július 3-i fordulónappal készített értébecslések összegével azonos, de szöveges kiegészítéseket tartalmazó, 2008. július 24-én megküldött értébecslés város2Rew.1 és **város 5**Rew.1 megjelöléssel.
- [259] Az ingatlanok értébecslése szerinti forgalmi összértékek feltüntetésre kerültek az előterjesztőként ... II. rendű vádlott megjelölését is tartalmazó és általa is aláírt, a **cég 1** 2008. július 24. napján tartott Vezetői Értekezlete számára készített, 2008. júliusi, 35/36/VÉ/2008.07.24. számú, csereügyletkez szükséges ... **Tanács** jóváhagyás iránti döntési javaslatot tartalmazó előterjesztésben.
- [260] Az előterjesztéshez mellékeltek a **cég 3** által 2008. július 3-i fordulónappal elkészített értébecsléseket, a **cég 1** város 1 Megyei Területi Irodája - **személy 10** által készített - 2008. június 05. napján kelt MNV/0128559/20/2008. számú az **város 5** ingatlanok értékével összefüggésben készített feljegyzését és a **cég 5** 2008. július 22. napján kelt tájékoztatását (Bf.I.315/2016/41. jegyzőkönyv 36. oldal 6. bekezdés).
- [261] Az előterjesztés tárgyában a 730/2008. (VII. 24.) Vig. számú határozat született.
- A határozat szerint a Vezetői Értekezlet megtárgyalta az előterjesztést és támogatta annak benyújtását az ... **Tanács** részére.
- [262] ... I. rendű vádlott jóváhagyta a csereügylettel kapcsolatos előterjesztés benyújtását a ... **Tanács** 2008. július 30. napján tartandó ülésére.
- [263] ... I. rendű vádlott 21/21/... **Tanács**/2008.07.30. számon a ... **Tanács** részére készített előterjesztést. Abban javaslatot tett a csereügyletnek az előterjesztésben megjelölt forgalmi értékek figyelembe vételével történő megkötésére.
- [264] Ezen előterjesztésben már nem szerepelt a város 1 Megyei Területi Iroda korábban idézett tájékoztatása, szerepelt ugyanakkor a **cég 5** tájékoztató levele, amely szerint a csereként felajánlott ingatlanokat érinti az ... autópálya építése. A **cég 5** tájékoztató levelének mellékleteként változási vázrajz és átnézeti térkép is csatolásra került, az abban foglalt megállapítás igazolására.
- [265] A ... **Tanács** részére benyújtott előterjesztést felelős igazgatóként ... II. rendű vádlott is aláírta.
- [266] A csereügylet indokát a ... **Tanács**, mint vagyonkezelő által meghozandó döntés előkészítése során a **cég 1** arra alapozta, hogy a cserét az indokolja, hogy a **tanú 2** által felajánlott ingatlanok mindegyikét érinti a tervezett ... számú főút **város 3-város 4** közötti elkerülő szakasza, így megszerzésük közérdeket szolgál. Ezen ingatlanok összterülete 182 hektár 8954 m², az útépitéshez kb. 10,31 hektárra (5,6%) volt szükség.
- [267] A ... **Tanács** 2008. július 30. napján tartott ülésén a határozathozatalt megelőzően ... I. rendű vádlott és ... II. rendű vádlott - aki meghívottként volt jelen - megerősítették a **cég 3** részéről készített értébecslések megalapozottságát.

- [268] A csereügylet és annak feltételeihez a ... Tanács az 507/2008. (VII. 30.) számú határozatával járult hozzá. A tanács e határozatával hatalmazta fel a **cég 1** vezérigazgatóját a csereszerződés aláírására. A határozatot igen szavazattal a ... Tanácsnak az ülésen jelenlevő tagjai, ... I. rendű vádlott, **személy 9**, ... III. rendű vádlott és **személy 15** hozták meg. A **város 2** ingatlanok értékesítésével kapcsolatos releváns információval a döntés meghozatalakor a ... **Tanács** tagjai közül kizárólag ... I. rendű és ... III. rendű vádlottak rendelkeztek, **személy 9** és **személy 15** részére csak az előterjesztés és annak mellékletei szolgáltak információval. Ugyanakkor ... III. rendű vádlottban nem merült fel aggály az értébecslések tekintetében. Azt viszont az előzetes információk alapján tudta, hogy a csereszerződés nem a város 1 megyei ingatlanok megszerzésére, hanem a **város 2** ingatlanok beruházás céljából történő hasznosítására irányul (másodfokú ítélet 37. oldal 3., 4. és 6. bekezdéséből átemelve a tényállásba).
- [269] A Magyar Állam képviseletében eljáró ... I. rendű vádlott, mint a **cég 1** vezérigazgatója a ... Tanács 507/2008. (VII. 30.) számú határozatában foglalt hozzájárulás alapján, 2008. július 30. napján, ingatlanok tulajdonjogának értékkülönbözet megfizetésével történő átruházására irányuló, csereszerződést kötött **tanú 2**-vel.
- [270] A csereszerződés tárgyát az állami tulajdonban lévő, város 2 külterület **hrsz. 4., hrsz. 5., hrsz. 6., hrsz. 7., hrsz. 8., hrsz. 9., hrsz. 26., hrsz. 11., hrsz. 12., hrsz. 13., hrsz. 14., hrsz. 15., hrsz. 16., hrsz. 17., hrsz. 18., hrsz. 19., hrsz. 20., hrsz. 21., hrsz. 22., hrsz. 23.,** valamint a **város 5** külterület **hrsz. 1., hrsz. 3.** és a **város 4** külterület **hrsz. 2.** helyrajzi számú ingatlanok képezték. A **hrsz. 24.** és a **hrsz. 25.** helyrajzi számú területek a csereszerződésben nem szerepeltek, a **hrsz. 10.** helyrajzi számú ingatlan a parti sáv kialakítása és leválasztása folytán **hrsz. 26.** és **hrsz. 27.** helyrajzi számot kapott és utóbbi az ügyletből szintén kikerült (másodfokú ítélet 35-36. oldal utolsó és első bekezdése a tényállásba emelve).
- [271] A csereszerződést a **cég 1** képviseletében ... I. rendű vádlott vezérigazgatóként írta alá és a gazdasági társaság részéről jogtanácsosként ... II. rendű vádlott ellenjegyezte.
- [272] A csereszerződésben rögzítették, hogy a Vagyontv 35. § (2) bekezdés a) pontja alapján mellőzni lehet a versenyeztetést az ingatlanok cseréje esetén, továbbá a csereszerződés azért állt érdekében a Magyar Államnak, mert valamennyi tulajdonába kerülő ingatlant érinti a ... autópálya fejlesztése, amely érdekében az ingatlanok egyébként is megszerzésre kerültek volna.
- [273] Az NFA törvény 13. § (1) bekezdése szerint az **cég 1** a Nemzeti Földalapba tartozó termőföld vagyont nyilvános pályázat, vagy árverés útján adhatja el. A (4) bekezdés értelmében a vonalas infrastrukturális létesítmények, továbbá közérdekű cél megvalósítása érdekében történő eladás, csere esetén a nyilvános pályázatot vagy árverést nem kell alkalmazni.

[274] A **cég 1**-nek fennállt volna a törvényi lehetősége a város 1 megyei ingatlanok jogszerű megszerzésére, de a rendelkezésre álló adatok alapján kétséget kizáróan megállapítható, hogy a csereszerződést nem ez a cél motiválta.

A csere a vonalas infrastrukturális létesítmény érdekében nem volt szükséges, sem célszerű és az államnak ilyen irányú szándéka addig fel sem merült, amíg **tanú 2** a megszerezni kívánt **város 2** területek fejében azt fel nem ajánlotta csereként, és nem tudatta azt sem, hogy a területet egyébként a ... számú út érinteni fogja.

A vádlottak tényleges célja a beruházás megvalósítása érdekében a **város 2** terület beruházók részére való biztosítása volt, és azt csak kihasználták, hogy a ... számú út csereterületeket érintő áthaladására figyelemmel a csereszerződés jogalapját látszólag megteremtse.

[275] A csereszerződés valódi célja nem az ... autópálya csereterületeket érintő áthaladásának biztosítása, hanem a **város 2** területnek a beruházást tervező **cég 2** részére a Vagyontv 34. § (2) bekezdés a) és b) pontja és a 35. § (1) bekezdése alkalmazásának elkerülésével - nyilvános pályáztatás nélküli - tulajdonba adásának biztosítása volt. Ezért a termőföldet is érintő csere tekintetében a NFA törvény 13. § (4) bekezdésében meghatározott jogszabályi feltétel nem állt fenn.

A város 1 megyei ingatlanok területének alig 10%-át érintette volna csak az autópálya, ezért annak megépítése után nem kis mértékű, értéktelen területek maradtak volna hátra, azonban a teljes terület megszerzését semmi nem indokolta.

A cserekérelem jogszabályi lehetőség hiányában el kellett volna utasítani és az ... **Tanács** elé ilyen tartalmú indítványt kellett volna előterjeszteni.

[276] A **cég 2** által tervezett beruházás a kormány elvi támogatását élvezte, az ügyletet támogató kormány szintű határozat nem született. A csereszerződés megkötésekor a befektetők részéről nem állt rendelkezésre olyan üzleti terv, hatástanulmány, amelyből a beruházás nyereséges voltára, a nemzetgazdaság számára is kedvező kihatására reálisan következtetni lehetett volna.

[277] A **cég 1** a **cég 2** beruházási tervének gazdaságosságát a csereügylet során nem vizsgálta.

[278] Az I. rendű vádlott, mint a **cég 1** vezérigazgatója, továbbá az ... **Tanács** tagja azzal, hogy előkészítette, megszavazta a tartalmában színlelt, jogszabálysértő és az elcserélt ingatlanok forgalmi értéke tekintetében a Magyar Állam rovására súlyosan értékaránytalan csereszerződést, megszegte a Vagyontv 2. § (1) bekezdésében és a Vagyontv 7. § (4) bekezdésében meghatározott kötelezettségét.

[279] A II. rendű vádlott a fenti csereszerződés előkészítésével és ellenjegyzésével az I. rendű vádlottnak szándékosan segítséget nyújtott.

[280] A Magyar Állam képviselőjében eljáró ... I. rendű vádlott célja nem az ... autópályához kapcsolódó területszerzés, hanem a

város 2 állami tulajdonban álló tulajdonok **tanú 2** részére történő tulajdonba adása volt. Azért állt ... I. rendű vádlottnak szándékában a **város 2** ingatlanok **tanú 2** tulajdonába adása, hogy azon a kormány elvi támogatását is élvező, a nemzetgazdaság szempontjából jelentős beruházás megvalósulhasson. Ugyanez a szándék vezette ... III. rendű vádlottat, aki valamennyi előzményről tudott és a szükséges információval rendelkezett (másodfokú ítélet 41. oldal utolsó előtti bekezdéséből a tényállásba emelve).

[281] ... III. rendű vádlott az ... **Tanács** elé kerülő csereszerződéshez kapcsolódó döntés előkészítésében nem vett részt, de az üggyel kapcsolatosan rendelkezésre álló információk alapján tudnia kellett, hogy az NFA törvény 13. § (4) bekezdésében írt törvényi feltétel nem áll fenn. A Pénzügyminisztérium szakállamtitkáraként azonban a tervezett beruházás méretével, annak a nemzetgazdaságra gyakorolt pozitív hatásával és a kormányzat elvi támogatásával is tisztában volt.

[282] A felek a szerződésben az állami tulajdonú ingatlanok összértékét 1.084.010.100 forintban, a **tanú 2** tulajdonában lévő ingatlanok összértékét 787.400.000 forintban határozták meg. A szerződés arról is rendelkezett, hogy **tanú 2**-nek 296.610.100 forint értékkülönböt kell megfizetnie.

[283] A **város 5** külterület **hrsz. 1.** és **hrsz. 3.,** a **város 4** külterület **hrsz. 2.** helyrajzi számú ingatlanok forgalmi értéke ugyanakkor összesen 193.876.824 forint, míg a **város 2** ingatlanok tényleges forgalmi értéke 1.718.000.000 forint volt.

[284] A megalapozatlan forgalmi összértékek csereszerződésben történt rögzítésével a **tanú 2** tulajdonában levő ingatlanok forgalmi értékét 593.523.176 forinttal nagyobb értékben, az állami tulajdonú ingatlanok forgalmi értékét 633.989.900 forinttal kisebb értékben határozták meg.

[285] Az I. rendű vádlott hozzájárult ahhoz, hogy a **tanú 2** tulajdonában levő ingatlanokat 561.957.000 forinttal túlértékelten, a **város 2** ingatlanok 632.740.250 forinttal alulértékelten kerüljenek beszámításra.

[286] **tanú 2** a **város 5 hrsz. 1.** hrsz.-ú ingatlant, 2007. május 15. napján 31.800.000 forintért, a **város 5 hrsz. 3.** hrsz.-ú ingatlant 2007. augusztus 1. napján 68.643.000 forintért, míg a **város 4 hrsz. 2.** hrsz.-ú ingatlant 2008. július 15. napján 125.000.000 forintért vásárolta meg. Az ingatlanokért 225.443.000 forintot fizetett ki.

[287] A Magyar Állam képviseletében eljáró ... I. rendű vádlott - mint a **cég 1** vezérigazgatója - által 2008. július 30. napján kelt ingatlanok tulajdonjogának értékkülönböt megfizetésével történő átruházására irányuló, a ... **Tanács** 507/2008. (VII. 30.) számú határozatában foglalt hozzájáruláson alapuló **tanú 2-vel** megkötött csereszerződést 2008. július 30. napján a ... Ügyvédi Iroda a ... Körzeti Földhivatalhoz bejegyzésre benyújtotta, amely a kérelmet 56.881/2008.07.30. iktatószám alatt nyilvántartásba vette.

- [288] A tulajdonosváltásnak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzésére nem került sor. A csereszerződés alapján a tulajdonjog-változás ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése a vádlottak cselekményétől függetlenül maradt el.
- [289] A tulajdonosváltásnak az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése esetén ... I. rendű vádlott cselekményével a Magyar Államnak 1.227.513.076 forint vagyoni hátrányt okozott volna, melyhez ... II. rendű vádlott nyújtott segítséget.
- [290] A Fejér Megyei Bíróság 2011. december 16. napján meghozott 25.P.22.597/2009/269. számú ítéletét a Fővárosi Ítéltábla a 17.Pf.20.237/2012/10. számú ítéletével 2012. június 13. napján helybenhagyta.
- [291] A Kúria a Pfv.VI.21.317/2012/6. számú, 2012. november 13-án meghozott ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [292] A jogerős ítélet megállapította, hogy az **cég 1** és a **tanú 2** által 2008. július 30-án a **város 5 hrsz. 1., hrsz. 3., a város 4 hrsz. 2. hrsz.** alatt felvett és a város 2 hrsz.4.-hrsz.5., **hrsz. 6., hrsz.7.-hrsz.9., hrsz. 26., hrsz.11.-hrsz.12.-hrsz.13.-hrsz.14.-hrsz.15.-hrsz.16.-hrsz.17-hrsz.18.-hrsz.19., hrsz. 20., hrsz.21.-hrsz.22.-hrsz.23.** alatt felvett ingatlanra megkötött és 2008. december 11-én módosított csereszerződés érvénytelen.
- [293] Kötelezte a **cég 1-et**, hogy fizessen meg **tanú 2** részére 15 nap alatt 296.610.100 forint tőkét, valamint ennek a 2008. október 3. napjától a kifizetés napjáig járó kamatát.
- [294] A Központi Nyomozó Főügyészség **személy 5**-el szemben a korábbi Btk. 319. § (1) bekezdésébe ütköző és a (3) bekezdés d) pontja szerint minősülő bűnsegédként elkövetett különösen jelentős vagyoni hátrányt okozó hűtlen kezelés büntettének kísérlete miatt indult nyomozást a Be. 190. § (1) bekezdés b) pontja alapján megszüntette.

V.

Jogi indokolás

1.

Hűtlen kezelés

1.1.

- [295] A hűtlen kezelés bűncselekményének fogalmát az elkövetéskor hatályos 1978. évi IV. törvény (korábbi Btk.) és az elbíráláskor hatályos 2012. évi C. törvény (Btk.) azonosan határozza meg. Az elbíráláskor hatályos törvény feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó rendelkezései azonban – amint arra a Legfőbb Ügyészség is helyesen mutatott rá az átiratában – kedvezőbbek a vádlottak számára, ezért a Kúria – a korábbi Btk. 2. § (2) bekezdésének

alkalmazásával - az elbíráláskor hatályos Btk. rendelkezései szerint bírálta el az eljárás tárgyát képező bűncselekményt.

[296] A Btk. 376. § (1) bekezdése szerint a hűtlen kezelést az követi el, akit idegen vagyon kezelésével bíztak meg, és ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz.

1.2.

A vagyonkezelői kötelesség

[297] A hűtlen kezelést az követheti el, akit idegen vagyon kezelésével bíztak meg.

... I. rendű vádlott egyrészről a **cég 1** vezérigazgatója, másrészről a ... **Tanács** tagja volt a vádbeli időszakban. Az eljáró bíróságok helyes érveléssel mutattak rá arra, hogy az I. rendű vádlott mindkét feladatkörében vagyonkezelői feladatokat látott el.

1.2.1.

[298] Az I. rendű vádlott és védőjének nyilatkozatai szerint minden dolognak (vagyonnak) van tulajdonosi joggyakorlója és vagyonkezelője. A tulajdonosi és a vagyonkezelői jogkör (szerepkör) elválik egymástól. A másodfokú bíróság tévedett, amikor ezt nem vette figyelembe. A ... **Tanács** (Tanács, vagyontanács) tulajdonosi és vagyonkezelői feladatokat is ellát. A Vagyontv szerint a Tanács teljes körűen gyakorolja az állam tulajdonosi jogait. Mivel 7 tagból állt, így döntéseit sem előkészíteni, sem végrehajtani nem tudta, ezért e feladatait a **cég 1** látta el.

1.2.2.

[299] A Kúria nem értett egyet az I. rendű vádlott és védőjének érvelésével. Különösen azzal, hogy a tulajdonosi és a vagyonkezelői szerepkör elválik egymástól, és ebben az esetben a tulajdonosi jogok gyakorlója (értsd. a Tanács tagja) - miután nem vagyonkezelő - a vagyonkezelés körében megvalósítható hűtlen kezelést nem követheti el.

[300] Az állam a tulajdonában lévő vagyonnal az egyes szervei (szervezetei) útján rendelkezik, illetve e vagyont az egyes szervei (szervezetei) útján hasznosítja, kezeli. Ilyenek az Országgyűlés, a Kormány, a **cég 1**, a legkülönbözőbb állami szervek vagy az állami tulajdonban lévő gazdálkodó és egyéb szervezetek. A törvények, az egyéb jogszabályok, valamint az egyes állami szervek működésére, döntéshozatalára vonatkozó belső szabályozások döntenek el, ki és milyen feltételekkel rendelkezhet az állami tulajdonról, illetve hogyan hasznosíthatja azt.

[301] A Kúria szerint eleve téves az a különválasztás, amely szerint a Tanács és a **cég 1** két különböző entitás, amelyek közül a Tanács a tulajdonosi jogokat, a **cég 1** pedig a vagyonkezelői jogokat gyakorolja. A Vagyontv a **cég 1** szervezete főcím alatt úgy rendelkezik, hogy a **cég 1** ügyvezetését - az igazgatóság feladatkörében eljárva - a Tanács látja el [Vagyontv 20. § (1) bekezdés]. Helyesen rögzítették ennek megfelelően a tényállásban az eljáró bíróságok, hogy e kettő tehát egy és ugyanazon szervezet. A szervezeten belül pedig egyrészről a törvény (Vagyontv), másrészről

pedig a **cég 1** Szervezeti és Működési Szabályzata (SzMSz) osztja el a döntési hatásköröket, de a feladat alapvetően egységes.

[302] ... I. rendű és ... II. rendű vádlott állami vagyongazdálkodással kapcsolatos feladatait (értsd kötelezettségeit) elsődlegesen az Állami Vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény (Vagyontv) rendelkezései, az egyéb jogszabályok rendelkezései, a **cég 1** Szervezeti és Működési szabályzata, valamint a vezérigazgató belső utasításai határozták meg.

[303] A Vagyontv 7. § (4) bekezdése értelmében a Tanács tagjai feladataikat az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható fokozott gondossággal és az állam érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek eljárni.

[304] A Nemzeti Földalapról szóló törvény 3. §-ában foglaltak szerint a Nemzeti Földalap felett a Magyar Állam nevében a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét a ... Tanács gyakorolja, feladatait a **cég 1** útján annak ügyvezető szerveként látja el.

1.2.3.

[305] Az ítéletek ... II. rendű vádlott, mint a **cég 1** értékesítési igazgatójának a munkaköri kötelezettségeit teljes körűen rögzítették.

[306] A **cég 1**-nek a pénzügyminiszter, mint a részvényesi jogok gyakorlója 4/2007. (XI. 29) számú határozatával jóváhagyott és a ... Tanács 92/2007. (XI. 21.) Nvt. számú határozatával elfogadott Szervezeti és Működési Szabályzatának (SzMSz) az értékesítési igazgató feladatkörét meghatározó 26. § i) pontjában foglaltak szerint az értékesítési igazgató koordinálja az értékesítéshez kapcsolódó értébecslési feladatokat.

[307] A II. rendű vádlott által aláírt, az említett időszakban alkalmazott munkaköri leírásának a fő feladatokat meghatározó pontjai közül a 7. pont szerint az értékesítési igazgató koordinálja az értébecslési és vagyonértékelési tevékenységet a szakmai területtel együttműködésben.

[308] Az értébecslésre kötött vállalkozási szerződés 4. pontja szerint, illetve az eseti megrendelések 5. pontja szerint a megrendelő (**cég 1**) részéről ... II. rendű vádlott a kapcsolattartó.

1.3.

... I. rendű vádlott elkövetési magatartása

1.3.1.

[309] A hűtlen kezelés elkövetési magatartása a vagyonkezelési kötelezettség megszegése.

A vagyonkezelési kötelezettség alapulhat jogszabályon, szerződésen, munkaköri leíráson, a megbízó eseti utasításain, írásbeli vagy szóbeli megállapodáson egyaránt. A vagyonkezelői kötelezettség meghatározása körében gyakran értelemszerűen alkalmazásra kerülnek a Ptk. megbízási szerződésre vonatkozó rendelkezései is.

[310] A vagyonkezelési kötelezettség megszegés lehet kifejezett jogszabálysértés és szerződésszegés egyaránt.

1.3.2.

[311] Sajátos kérdéseket vet fel az állami tulajdon fokozott védelmére vonatkozó vagyonkezelési szabályok megtartásának kötelezettsége a vagyonkezelési kötelezettségek vizsgálata során.

Okkal merül fel a kérdés, hogy tulajdonosváltás (pl. adásvétel vagy csere) esetén, amikor kikerül az állam tulajdonából vagy éppen bekerül állami tulajdonba valamely vagyonelem (mezőgazdasági terület, lakóingatlan, üzlethelyiség), befolyásolhatják-e az ingatlan árát, az ingatlanok értékének a meghatározását mögöttes gazdasági szempontok, érdekek is.

[312] A csere ezen belül is sajátos megítélést igényel. Csere esetén nem csak az állami tulajdonból kikerülő ingatlan értékének, hanem a csereként az állam tulajdonába kerülő ingatlan értékének a meghatározásakor is érvényesülnie kell az állami tulajdon fokozott védelmére vonatkozó szabályoknak. További feltétel, hogy a cserére értelemszerűen csak állami érdekből kerülhet sor.

[313] Az állami tulajdonban álló vagyontárgy cseréje során a csere tárgyát képező vagyonelem értékének meghatározása két megközelítésben történhet.

[314] Ha a csere önálló tranzakció, amelyre az állam érdekében szükség van (tehát nem része, valamely eleme egy másik projektnek), akkor egyetlen kíváncsi van, nevezetesen, hogy az állam részére a lehető legjobb pozíciót kell biztosítani. Ez tartalmilag azt jelenti, hogy a lehető legjobb, legmagasabb értéken kell beszámítani az állami tulajdonból kikerülő és a lehető legolcsóbban megszerezni az állami tulajdonba kerülő ingatlant. Ez a követelmény a kötelezően előírt független értékbecslés mellett is értelemszerűen érvényesítendő.

[315] Ha viszont a csere csupán része, valamely feltétele egy nagyobb, átfogóbb gazdasági feladat (projekt) megvalósításának, akkor abban maga a csere önállóan nem értékelhető a vagyonkezelési kötelezettségek vizsgálata során, hanem csupán a projekt egészének a tükrében. Ilyen esetben a csere akár - nyílt vagy burkolt - támogatás, valamely gazdaságösztönző eszköz is lehet, és az érintett ingatlanok beszámított értéke nem feltétlenül a valós forgalmi értékhez igazodik, hanem attól eltéríthető.

[316] A **cég 1**-re, mint az állami vagyon kezelőjére vonatkozó jogi szabályozás mindkét fajta csere lehetőségét biztosította (és biztosítja ma is). A Vagyon 7. § (2) bekezdése szerint a Tanács tagja csak a jogszabályoknak, az alapító okiratnak, valamint a **cég 1** felett részvényesi jogokat gyakorló miniszter (a továbbiakban: részvényesi jogok gyakorlója) határozatainak van alávetve. A (3) bekezdés pedig úgy rendelkezik, hogy a részvényesi jogok gyakorlója a Tanács részére írásban utasítást adhat, amelyet az végrehajtani köteles, de ez esetben a tagok mentesülnek a (4)-(5) bekezdésben foglalt felelősség alól.

[317] A Vagyon tv tehát (kizárólag) a részvényesi jogok gyakorlójának biztosítja a lehetőséget arra, hogy az állami vagyon védelmére vonatkozó szigorú előírásokat figyelmen kívül hagyva utasítsa a Tanácsot bármely tulajdonosi döntés meghozatalára. Ennek egyetlen

feltétele, hogy az utasítást írásban kell megtennie. Ekkor - és kizárólag ebben az esetben - az ... **Tanács** és a **cég 1** a csereszerződést a törvényi kötelezettségek, a belső szabályzatok és az ésszerű gazdálkodás követelményének figyelmen kívül hagyásával is megkötheti.

[318] Ilyen utasítás hiányában - amint a vád tárgyát képező esetben is - az állami vagyon kezelése körében fokozott gondossággal, az állami érdekek elsődlegessége alapján kell eljárni. A Legfőbb Ügyészség helyesen mutatott rá az átiratában arra, hogy egy ilyen csere során - a fokozott gondosság követelményére is tekintettel - nem alkalmazható a gazdasági kockázatvállalás, mint a kötelezettségszegést kizáró körülmény. Az állami vagyon értékesítése nem tekinthető olyan gazdálkodási tevékenységnek, amelyben akár a szokásos kockázatvállalás is megengedhető volna.

[319] ... I. rendű vádlott azt a feladatot kapta a miniszterelnöktől, hogy az ingatlancsere feltételeit vizsgálja meg, és amennyiben annak feltételei fennállnak, megvalósulnak, megteremthetők, akkor az ahhoz szükséges intézkedéseket tegye meg.

[320] A Kúria az I. rendű vádlott által megvalósított vagyonkezelői kötelezettség-szegések meghatározása körében maradéktalanul egyetértett a Szegedi Ítélőtábla jogi indokolásának az ítélet 44. oldal alulról 3. bekezdésétől a 46. oldal 5. bekezdéséig terjedő érvelésével. A Szegedi Ítélőtábla helyesen állapította meg, hogy:

1. a csere törvényi feltételei nem álltak fenn,
2. a csereszerződés megkötése körében ... I. rendű vádlott, mint a ... **Tanács** tagja és mint a **cég 1** vezérigazgatója a vagyonkezelői kötelezettségeit sorozatosan megszegte és
3. erről az I. rendű, valamint a II. rendű vádlott is tudott.

[321] Helyesen állapította meg a Szegedi Ítélőtábla, hogy a cserekérelmet el kellett volna utasítani, és az ... **Tanács** elé ilyen tartalmú indítványt kellett volna előterjeszteni. Azért kellett volna a cserekérelmet elutasítani, mert a csere a ... **Tanács** által elfogadott és ennek megfelelően a földhivatalhoz benyújtott tartalommal a vonalas infrastrukturális létesítmény érdekében nem volt szükséges és nem is volt célszerű. Nem állt tehát mögötte az az állami érdek (... útfejlesztés), amelyet a csereszerződés indokaként a **cég 1** a döntéshozó testület (... **Tanács**) elé terjesztett.

[322] A tényállást idézve a Szegedi Ítélőtábla helyesen hivatkozott arra, hogy a város 1 megyei ingatlanok területének töredékét (valójában 5,6%-át) érintette volna csak az autópálya, és annak megépítése után jelentős mértékű, értéktelen területek maradtak volna hátra. A teljes terület megszerzését semmi nem indokolta.

1.3.3.

[323] A Vagyontv 35. § (1) bekezdése kimondja, hogy az állami vagyon tulajdonjogának átruházását fő szabályként versenyeztetéssel kell megkísérelni. A (2) bekezdés a) pontja alapján ingatlan csereje esetén mellőzhető a versenyeztetés.

[324] Az eljárás tárgyát képező csereszerződéssel érintett, a Magyar Állam tulajdonában álló ingatlanok között jelentős részben termőföldek is voltak, ezért a Nemzeti Földalapról szóló törvény rendelkezései is irányadóak.

[325] Helyesen állapította meg a Szegedi Ítéltábla, hogy a cselekmény idején hatályos Nemzeti Földalapról szóló 2001. évi CXVI. törvény (NFA tv.) 13. § (1) bekezdése szerint a **cég 1** a nemzeti földalapba tartozó termőföldvagyonot a földrészlet nyilvános pályázat vagy árverés útján történő eladásával, illetve nyilvános pályázat útján haszonbérbe adásával vagy vagyonkezelésbe adásával hasznosítja. E rendelkezés alól az NFA tv. 13. § (4) bekezdése fogalmaz meg kivételt, amely lehetővé teszi vonalas infrastrukturális létesítmények, a közérdekű cél megvalósítása érdekében történő eladás, csere esetén a nyilvános pályázat vagy árverés mellőzését. Kaszinó-beruházásra tekintettel a nyilvános pályázat mellőzésére nem volt törvényes lehetőség.

[326] A **cég 1** 2008. február hónaptól hatályos termőföld csere kérelmek ügyintézésének eljárására vonatkozó 17/2008. vezérigazgatói utasítás szerint a cserébe kért és felajánlott területek értéke között 11%-nál nem lehet nagyobb az értékkülönbözet, mert ha nagyobb, akkor a cserét el kell utasítani, mivel az már adásvételnek minősül.

[327] Az I. rendű és a II. rendű vádlottak az eljárásuk, előterjesztéseik során formálisan maradéktalanul megtartották az ingatlan-csereszerződés megkötésére vonatkozó törvényi és belső előírásokat - így különösen az állami cél igazolására [NFA tv. 13. § (4) bekezdése] - valamint - legalábbis jelentős részben - az értékkülönbözet megtartására vonatkozó rendelkezéseket. A vádlottakban a vád tárgyát képező cselekményeik végrehajtása során soha fel nem merült, hogy bármilyen egyéb szempontot is - így különösen a későbbi kaszinóberuházás és ingatlan fejlesztés gazdaságosságát - mérlegeljenek.

[328] ... II. rendű, illetve ... I. rendű vádlott az előterjesztéseikben az ingatlanok cseréjét kizárólag az ... autópálya-fejlesztéssel indokolták. Soha sehol nem utaltak arra, hogy a cserére a **város 2** kaszinó-beruházással összefüggésben kerülne sor. A vagyontanács tagjai, így prof. **tanú 10**, a vagyontanács elnöke, vagy **személy 9** a vagyontanács tagja a tanúvallomásukban ugyancsak megerősítették, hogy nem volt tudomásuk arról, hogy a cserére a kaszinó-beruházással összefüggésben került volna sor.

1.3.4.

Szándékos bűnösség a vagyoni hátrány, mint a bűncselekmény eredménye tekintetében

[329] Az ítéltábla azt állapította meg, hogy a csereszerződéssel érintett ingatlanok általa megállapított 1.227.513.076 forint értékkülönbözete ellenére a vádlottak vagyoni hátrány okozására kiterjedő szándékossága nem állapítható meg (ítélet 46. oldal alja, 47. oldal teteje). A másodfokú bíróság ezt a megállapítását azzal

indokolta, hogy „a vagyoni hátrány törvényi fogalmából kiindulva nem csupán az esetleges vagyoni hátrányt (ez alatt nyilván a bűncselekménnyel a vagyonban okozott értékcsökkenést - tehát a kárt - értette), hanem a várható vagyoni előnyt is vizsgálni kell” (másodfokú ítélet 47. oldal 1. bekezdés).

Az idézett megállapítását követően pedig részletezte, hogy a tervezett beruházás jelentős gazdasági előnyökkel járt volna. E feltételezett/vélelmezett gazdasági előnyökre tekintettel ... I. rendű vádlott megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az állami vagyonban a csereügylettel - a jelentős és az állam számára hátrányos értékkülönbség ellenére - nem okoznak kárt, ellenkezőleg, azt gyarapítják (másodfokú ítélet 47. oldal 7. bekezdés).

[330] A Kúria azt állapította meg, hogy a másodfokú bíróság e jogi következtetése alapvetően téves.

... I. rendű vádlott és a **cég 1** valamennyi alkalmazottja (köztük ... II. rendű vádlott) pontosan tudta, hogy a csereszerződés feltételeinek a meghatározása során nem mérlegelheti a tervezett beruházás esetleges előnyeit, ez nem áll a jogában, arra nincs hatásköre. ... I. rendű vádlott ezt következetesen vallotta is mind a nyomozás során, mind pedig az elsőfokú bírósági eljárásban.

[331] ... I. rendű vádlott a Szolnoki Törvényszéken 2013. január 7. napján megtartott tárgyaláson szó szerint a következőket adta elő:

„A cég 1 jogásza teljes világossá tették azt is, nem valaki kitalálta, hanem a jogi álláspont volt abban egységes, hogy magához a beruházáshoz a cég 1-nek nincs, nem lehet semmi köze. Ahhoz nem kell, nem lehet és nem szabad viszonyulnunk, hiszen a beruházás megvalósítása számos egyéb tényezőtől függ, nem kizárólag az ingatlanügylettől. Nem húzhatjuk magunkra a beruházás megvalósításával kapcsolatos bármilyen felelősséget. Ezért én következetesen azt az álláspontot képviseltem, és ezt ma is helyes álláspontnak tartom, hogy a cég 1 eljárása kizárólag a cserekérelem jogszerűségének és célszerűségének elbírálására vonatkozhatott, semmi másra. Nemhogy manipuláció, a tények elbujtatása, vagy bármiféle leplezési szándék volt abban, hogy a **cég 2** beruházás ügye egy cserekérelemmé változott a cég 1-ben, hanem a jogszerűség, szakszerűség és a célszerűség érdekében következett be ez a változás. A kormánynak lehet, hogy fontos volt a beruházás, a cég 1-nek nem lehetett viszonyulnia a beruházáshoz. Vagy jogszerűen lehetséges volt a csere, vagy nem volt jogszerűen lehetséges a csere, enniben állt a mi döntési lehetőségünk.” (9.B.804/2012/24. sorszámú jegyzőkönyv 29. oldal 3. bekezdés).

[332] A vádlottakon kívül minden más érintett - így pl. **személy 5** tulajdonosi ügyek felelős ügyvezető igazgatója is - következetesen azt adta elő tanúvallomásában, hogy a **cég 1**-nek a jogszabályoknak megfelelően kellett eljárni az állami földek kezelése, gyarapítása során. Számára nem volt jelentősége, hogy a befektetők milyen projektet kívánnak létrehozni a megszerezni kívánt földterületen

(9.B.804/2012/75. sorszámú jegyzőkönyv 83. oldal utolsó előtti bekezdése).

[333] A **cég 1** apparátusa a vezetői értekezletekre készített előterjesztéseiben, ... I. rendű vádlott a vezetői értekezleteken meghozott döntéseiben, illetve a ... **Tanács** számára készített előterjesztéseiben, s végül a ... **Tanács** a döntéseiben soha nem is hivatkozott sem a kaszinó-beruházásra vagy az ingatlanfejlesztésre, sem azok gazdasági előnyeire. Az iratok alapján úgy tűnhet, hogy ... I. rendű vádlott álláspontja csupán a másodfokú bíróság döntése nyomán változott ebben a kérdésben.

[334] A Kúria ezzel összefüggésben - a Legfőbb Ügyészség indítványával egyezően - tényként állapította meg, hogy csereügylet semmilyen igazolt kapcsolatban nem állt a város 2-re tervezett ingatlanfejlesztéssel és kaszinó-beruházással. A csereszerződésben szerződő félként eleve **tanú 2** magánszemély vett részt - s nem a **cég 2** -, aminek nyilvánvaló indoka az volt, hogy kizárólag magánszemély szerezhette termőföldtulajdont. Ugyanakkor a csereszerződés alapján semmilyen igazolható kapcsolat nem állapítható meg **tanú 2** szerződő fél és a **cég 2** projekt között. Ilyen dokumentum a csereszerződést előkészítő **cég 1** apparátusa és a csereszerződésről rendelkező ... **Tanács** számára sem állt rendelkezésre. Azóta sem hivatkozott senki arra, hogy ilyen egyáltalán létezett volna.

[335] Tény továbbá, hogy a csereszerződés megkötésének időpontjában a **cég 2** projekt még nem is létezett, csak szándéknyilatkozat történt. Ekkor még a kaszinó koncessziós pályázat kiírására sem került sor.

[336] ... I. rendű vádlott számára - a **cég 1** vezérigazgatójaként és a ... **Tanács** tagjaként - tilos volt, hogy a reá irányadó szabályok megszegésével kössön csereszerződés. Értelemszerűen egy ilyen tiltott tevékenység esetleges előnyös következményeit sem mérlegelhette, ellentétben a másodfokú bíróság téves érvelésével.

[337] A részvényesi jogok gyakorlója - **személy 3** pénzügyminiszter - a Vagyontv 7. § (3) bekezdése alapján bármikor megtehetette volna, hogy utasítja írásban a vagyontanácsot bármilyen előny juttatására az állami vagyomból a **cég 2** javára. A részvényesi jogok gyakorlóját, mint a Kormány tagját pedig a Kormány is utasíthatta volna erre. Ezt azonban sem a pénzügyminiszter, sem a Kormány nem tette meg. A ... Tanácsot vagy a **cég 1**-et sem a pénzügyminiszter, sem a Kormány nem utasította.

1.3.5.

[338] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.VI.21.317/2012/6. számú végzésében (annak 15. oldalán) kifejtette:

„Nem értett ezért egyet a Kúria a másodfokú bíróságnak azzal a megállapításával, amely szerint a felek célja az ingatlanok tulajdonjogának az átruházásán túlmenően a szerződés megkötésével az is lett volna, hogy az alperes a **város 2** ingatlanok megszerzésével a szórakoztató turisztikai beruházást megvalósítsa. Ezt a célt a felek nem fejezték ki, ez nem képezte a szerződésük részét, annak alapján az alperes az általa megszerzett ingatlanokat

lényegében a saját belátása szerint, bármilyen célra hasznosíthatta volna. Mindezek alapján tehát közömbös volt az ügy megítélése szempontjából az, hogy az alperes által megvalósítani kívánt beruházás közcélúnak minősülhetett-e vagy sem, mert az alperes nem vállalta annak megvalósítását és erre vonatkozóan a felek között konszenzus sem jött létre. Ez a cél nem vált a csereszerződés tartalmává, így az érvénytelenség szempontjából közömbös."

[339] A Kúria jelen büntetőügyben eljáró tanácsa ezzel maradéktalanul egyetért. A fentebb tett megállapításai ezzel maradéktalanul megegyeznek.

1.3.6.

[340] A jelen büntető eljárásban a vádlottak mindvégig vitatták az ingatlanok értékének a meghatározását, az igazságügyi szakértők vélemény-alkotását, illetve véleményét. Minden lehetséges eszközt igyekeztek igénybe venni, az eljárásban kirendelt igazságügyi szakértők véleményének a megtámadása körében. Hasonlóképpen nem fogadták el a polgári eljárásban kirendelt igazságügyi szakértők véleményét és a polgári bíróságok ítéletében e körben tett jogerős megállapításai sem.

[341] A korábban eljáró bíróságok által megállapított és a harmadfokú felülbírálat során irányadó tényállás szerint tény, hogy a vádlottak a csereszerződés feltételeinek kialakítása, meghatározása körében már a munkavégzés kezdetétől fogva - tehát még az első értébecslések megérkezését megelőzően -, részben a saját nyilvántartásaik, részben az ingatlanok elhelyezkedése alapján (lásd fentebb 115., 141. pont alatt), majd azt követően is az eljárásuk során mindvégig tudták, hogy a cserével érintett ingatlanok értéke között nagyságrendi - másként fogalmazva áthidalhatatlan nagyságrendű - különbség van.

[342] **személy 6** vezérigazgató-helyettes a június 19-i vezetői értekezleten nem véletlenül és nem a napirendi ponttól függetlenül, általánosságban mondta, hogy nem lehet úgy cserélni, hogy 10% a csereingatlan értéke és a többit készpénzben fizetik meg. Nem véletlenül nyilvánította a vezetői értekezlet után ... I. rendű vádlott azonnal üzleti titokká e vezetői értekezletről felvett hangfelvételtől készített szó szerinti jegyzőkönyvet.

[343] A Kúria álláspontja szerint nem az a lényeg, hogy pontosan mekkora a cserealapban lévő ingatlanok értékkülönbsége, illetve milyen korrekciós tényezők és mekkora összegben számíthatók be - amit a vádlottak mindig, minden eljárásban, minden részletében vitattak. A nagyságrendi különbség tudata a lényeg. Az olyan mérvű különbség ismerete, amely a cserét eleve kizárta, függetlenül attól is, hogy a csereingatlanra az államnak valóban szüksége volt-e vagy sem.

[344] ... I. rendű vádlott tehát a kifejtettek szerint a reá, mint a vagyontanács tagjára és a **cég 1** vezérigazgatójára vonatkozó vagyonkezelési szabályokat szándékosan megszegte és szándékos bűnössége - eshetőleges szándékosság formájában - a szabályszegésekkel okozati összefüggésben bekövetkező eredményre is

kiterjedt. Szándékos bűnössége tehát kiterjedt arra, hogy a vagyonkezelési szabályok megszegésével mintegy 1,2 milliárd forintos nagyságrendű vagyoni hátrányt okoz. Ennek bekövetkezése iránt közömbös maradt.

[345] Tekintettel az I. rendű vádlott és védőjének arra az érvelésére, hogy az I. rendű vádlott vitatta, hogy mely beosztásában követheti vagy nem követheti el a hűtlen kezelés bűncselekményét, a Kúria rámutat: az nem érinti a cselekmény minősítését, ha az elkövető több feladatkörében több kötelezettségének a párhuzamos megszegésével idézi elő az egységesen bekövetkező vagyoni hátrányt.

1.3.7.

[346] A Kúria az iratok tartalma alapján kiegészítette a tényállást azzal, hogy a csereszerződés benyújtására a tulajdonjogok átvezetése érdekében az illetékes földhivatalba 2008. július 30. napján megtörtént. Azt pedig már a tényállás is tartalmazta, hogy a csereszerződés alapján a tulajdonjogok bejegyzésére végül nem került sor, ezért a vagyoni hátrány nem következett be, a bűncselekmény a kísérlet szakaszában megreked.

1.3.8.

[347] A Btk. 459. § (6) bekezdés e) pontja alapján a vagyoni hátrány különösen jelentős, amennyiben az 500.000.000 forintot meghaladja.

[348] Minderre figyelemmel ... I. rendű vádlott cselekménye az elbíráláskor hatályos Btk. 376. § (1) bekezdésében meghatározott, a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő és öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő hűtlen kezelés büntette kísérletének minősül.

1.3.9.

[349] A fentebb részletezett bűncselekmény elkövetéséhez ... II. rendű vádlott a tényállásban részletezett módon fizikai segítséget nyújtott. A csereszerződés feltételeinek megteremtése, a ... **Tanács** döntésének az előkészítése, majd a ... **Tanács** döntése után a csereszerződés megszövegezése és végül ügyvédi közreműködéssel a megfelelő időben (értsd még a 2008. augusztus 1. napján hatályba lépő új jogi szabályozást megelőzően) a tulajdonjogok átvezetése érdekében a megfelelő földhivatalhoz történő benyújtása a munkaköri kötelessége, illetve - ezen felül - a ... I. rendű vádlott által részére, a személyéhez szabottan megállapított kötelezettsége volt.

[350] A speciális, külön, határidős feladat, amelyet a vezérigazgató I. rendű vádlott egyenesen a miniszterelnöktől kapott, különleges odafigyelést igényelt. Annak érdekében, hogy a rövid határidővel megszabott feladatot a szervezet (**cég 1**) teljesítse, a vezérigazgató a II. rendű vádlottnak - saját feladatain túl - külön feladatként határozta meg, hogy a többi szervezeti egység feladatait is koordinálja.

[351] A rendkívül komplex feladat eredményes végrehajtása folyamatos odafigyelést, állandó készenlétet, a felmerülő akadályok azonnali elhárítását igényelte. ... II. rendű vádlott e feladatának maradéktalanul eleget tett. Pontosan tudta, hogy milyen jogszabályi

feltételeknek kell teljesülnie ahhoz, hogy a csereszerződést a vagyontanács megszavazza. Ezeket a feltételeket formailag a tényállásban részletezett módon teljesítette. Pontosán tudta, hogy az általa előkészített csereszerződés milyen okokból és milyen jogszabályi rendelkezésekben, továbbá mely, a vagyonkezelőre kötelező vagyonkezelési szabályba ütközik, és tisztában volt az ingatlanok értékkülönbségével is.

[352] Miután pedig a vagyontanács július 30-án megszavazta az előterjesztést és hozzájárult ahhoz, hogy a csereszerződés megkötésére a hozzájárulásban foglalt tartalommal sor kerüljön, még aznap, tehát július 30-án maga, személyesen fogalmazta meg és diktálta le a csereszerződést, gondoskodott a felek általi aláírásáról, ügyvédi ellenjegyzéséről és arról, hogy még aznap a megfelelő földhivatalban iktatásra kerüljön.

[353] Mindezzel a magatartásával ... I. rendű vádlott tettesi magatartásához szándékos - fizikai - segítséget nyújtott.

2.

A magánokirat-hamisítás

2.1.

[354] A Legfőbb Ügyészség ugyan a Szegedi Ítéltőtanács mint másodfokú bíróság ítélete ellen a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség által a II. rendű vádlott terhére, a magánokirat-hamisítás vétségének (1978. évi IV. törvény 276. §) vádja alól felmentése miatt, elítéltetése érdekében bejelentett fellebbezést már nem tartotta fenn, a bizonyítottság hiányára alapozott felmentő rendelkezés ellen, bűncselekmény hiányában történő felmentés érdekében a II. rendű vádlott és védője által bejelentett fellebbezésére figyelemmel a Kúriának érdemben meg kellett vizsgálnia ezt a felmentő rendelkezést.

[355] A II. rendű vádlott és a védő érvelése szerint a jelen ügyben alkalmazható a Kúria BH 2012.4. szám alatt közzétett döntése, amelyre figyelemmel a hivatkozott értébecslés felhasználása - függetlenül annak valótlan, hamis vagy hamisított voltától - joghatás kiváltására alkalmatlan volt, így a hamis magánokirat felhasználásának vétsége - törvényi tényállási elem hiányában - nem állapítható meg.

2.2.

[356] A Kúria álláspontja szerint a II. rendű vádlott és védőjének érvelése nem alapos és a jelen ügyben a hivatkozott eseti döntésben foglalt jogi álláspont az alábbiak miatt nem irányadó.

[357] A jelen eljárásban az I. rendű és a II. rendű vádlottak pontosan tudták, hogy független értébecslés nélkül a hatáskörükbe tartozó vagyonra vonatkozó szerződést nem köthettek, miután a vonatkozó kormányrendelet és a belső szabályzatok független értébecslés kötelező beszerzését írták elő. ... I. rendű vádlott a Kúria nyilvános ülésén is előadta, hogy soha nem fordult elő pályafutása során sok-sok ezer ügyben, hogy értébecslés beszerzésére ne került volna sor. A független értébecslő által adott érték meghatározástól sem a **cég 1** sem a ... **Tanács** nem tért el

soha. Azt pedig már ... II. rendű vádlott adta elő a Kúria nyilvános ülésén, hogy a jelen eljárásban beszerzett első értébecslés kivételével soha nem fordult elő, hogy az értébecslő által megadott értékelést ne fogadták volna el.

[358] Ha tehát a vagyonkezelésre vonatkozó szerződés jogszabályban előírt feltétele volt, hogy azt független értébecslés támassza alá, akkor nem állítható, hogy a valótlan tartalmú értébecslés becsatolása e kötelezettség teljesítésének az igazolására nem jogilag jelentős körülményre vonatkozik.

[359] Miután pedig a harmadfokú eljárásban irányadó tényállás szerint az értébecslés tartalmának valótlan voltáról ... II. rendű vádlottnak tudomása volt, a felmentést támadó ügyészi fellebbezés fenntartása esetén nem lett volna akadálya e bűncselekményben a bűnössége kimondásának, tekintettel arra is, hogy a pontosított tényállásra figyelemmel kifejezetten iratellenesen - **személy 5** tanúvallomásaival ellentétesen - állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a II. rendű vádlottnak nem volt tudomása az értébecslés munkapéldányáról és ehhez képest arról, hogy utóbb egy másik, attól eltérő végleges értébecslés készült. A magánokirat-hamisítás vétségében ... II. rendű vádlott bűnössége kimondásának a súlyosítási tilalom képezte az akadályát.

[360] Nem volt tehát ezért törvényes lehetősége a Kúriának arra, hogy a II. rendű vádlott és védőjének fellebbezése alapján a bizonyítottság hiányára alapított felmentés jogcímét bűncselekmény hiányára változtassa meg.

[361] Minderre tekintettel a Kúria a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.315/2016/41. számú ítéletét ... I. rendű és ... II. rendű vádlottra vonatkozó részében - a Be. 398. § (1) és (2) bekezdése alapján - megváltoztatta:

... I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki hűtlen kezelés büntettének a Btk. 10. § (1) bekezdése szerinti kísérletében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], mint a Btk. 13. § (1) bekezdése szerinti tette, míg

... II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki hűtlen kezelés büntettének a Btk. 10. § (1) bekezdése szerinti kísérletében [Btk. 376. § (1) bekezdés, (6) bekezdés a) pont], mint a Btk. 14. § (2) bekezdése szerinti bűnsegédet, és a vádlottakkal szemben büntetést szabott ki.

3.

A büntetés

[362] A Kúria a bűnösség kimondására tekintettel a megfelelő büntetés meghatározása érdekében áttekintette a büntetés kiszabása körében releváns körülményeket.

[363] A Kúria az elsőfokú bíróság által e körben kifejtettekkel egyetértett, de az elsőfokú bíróság indokolását továbbfejlesztette, kiegészítette.

[364] Mindenekelőtt abból indult ki, hogy a vádlottak által elkövetett bűncselekmény tárgyi súlya jelentős. A bűncselekmény elkövetésére állami szervezetben betöltött feladataikból fakadó

kötelességeik huzamosabb ideig tartó, sorozatos megszegésével került sor.

[365] A bűncselekmény ugyan megreked a kísérlet szakaszában és a vagyoni hátrány - amelynek összege a nem erőszakos jellegű vagyon elleni bűncselekmények súlyának a meghatározásakor kiemelkedő jelentőségű - nem következett be, de a kísérlet nyomatéka csekélyebb, mert az egyrészről ún. befejezett vagy teljes kísérlet, másrészről pedig a veszélyeztetett érték a minősítésen belül is lényegesen meghaladja a minősítéshez szükséges alsó értékhatárt.

[366] ... II. rendű vádlott esetében a bűnsegédi közreműködés elengedhetetlen, szerves részét képezte a tettes által elkövetett bűncselekménynek, ezért enyhítő nyomatéka ugyancsak kifejezetten csekély.

[367] Mindkét vádlott esetében ugyanakkor nagyobb súlya van a jelentős időmúlásnak, amely megközelíti a 10 éves elévülési időt és nem róható a vádlottak terhére.

[368] A vádemelésre 2012. július 20-án, tehát a bűncselekmény elkövetésétől (2008. július 30.) számított 4 év elteltével került sor. Azóta a bíróság eljárása három fokon további 5 évet vett igénybe.

[369] Jelen ügy egy valóban összetett, bonyolult megítélésű ügy, amelynek iratanyaga sok ezer oldal. A tárgya azonban mégiscsak egyetlen - bár több ingatlant érintő - csereszerződés. Ennek a jogi megítélése és büntetőjogi elbírálása 9 évig tartott. Ez már olyan jelentős időmúlás, amit a Kúriának a büntetés mértékének a meghatározása során figyelembe kellett vennie.

[370] A Kúria tehát a büntetés kiszabása során az elsőfokú bíróság által értékelt enyhítő és súlyosító körülményeken túl, a fentiekben részletezetteket is mérlegelve úgy ítélte meg, hogy a Btk. 79. §, valamint 80. § (1) és (2) bekezdéseiben foglalt rendelkezések szem előtt tartásával nem szükséges a különös részi büntetési tétel (azaz öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés) keretei közé eső büntetés kiszabása. Különös tekintettel arra, hogy a vagyoni hátrány végül nem következett be, az enyhítő rendelkezés (Btk. 82. §) alkalmazásával kiszabott büntetés is elégséges lehet a büntetés céljainak az érvényesítésére.

[371] A Kúria álláspontja szerint jelen ügyben az elsőfokú bíróság által ... I. rendű vádlottra kiszabott 4 év, illetve ... II. rendű vádlottal szemben kiszabott 3 év 6 hónap szabadságvesztéssel érhetőek el a büntetés céljai. Figyelemmel azonban a jelentős időmúlásra, és e körben az Alkotmánybíróság 2/2017. (II. 10.) AB határozatában foglalt iránymutatásra, a Kúria mindkét vádlott esetében egy-egy évvel rövidebb tartamban határozta meg a szabadságvesztés tartamát. Úgy ítélte meg, ezzel kompenzálhatja, hogy a vádlottak, nekik fel nem róható okból, indokolatlanul hosszú ideig álltak a büntetőeljárás hatálya alatt.

[372] Az I. rendű és a II. rendű vádlottal szemben kiszabott szabadságvesztés büntetések végrehajtási fokozata a Btk. 37. § (2) bekezdés a) pontja alapján börtön.

- [373] A feltételes szabadságra vonatkozó rendelkezés mindkét vádlott esetében a Btk. 38. § (2) bekezdés a) pontján alapul.
- [374] A Kúria a ... I. rendű és ... II. rendű vádlott által előzetes fogvatartásban töltött időt a Btk. 92. § (1) és (2) bekezdése alapján a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe beszámította.
- [375] A közmegbízatásuk szabályainak megsértésével, az állam vagyonának terhére súlyos, szándékos bűncselekményt megvalósító vádlottakat a Kúria a közügyek gyakorlására méltatlannak találta, ezért őket azok gyakorlásától mellékbüntetésként a Btk. 61-62. §-a alapján három-három év időtartamra eltiltotta.
- [376] A Kúria nem találta alaposnak a Legfőbb Ügyészség azon indítványát, hogy az I. rendű vádlott esetében az elkövetett bűncselekménnyel összefüggésben indokolt a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagságától való eltiltás kiszabása.
- [377] A Kúria álláspontja szerint az I. rendű vádlott tevékenysége nem a gazdálkodó szervezetek vezetőire vonatkozó szabályok megsértésével valósult meg. A vádlott nem a gazdálkodó szervezetnél betöltött vezető tisztségével visszaélve követte el a terhére megállapított bűncselekményt, hanem az állami szervezetben betöltött vezető beosztásához kapcsolódó kötelező jellegű feladatainak a szándékos megszegésével. Erre figyelemmel a gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagságától való eltiltás, mint büntetés kiszabása vele szemben nem indokolt.
- [378] A Kúria az első- és másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről a Be. 338. § (1), (2) és (3) bekezdése alapján az alábbiak szerint rendelkezett. A kötelezés meghatározásakor figyelemmel volt arra, hogy a Be. 338. § (2) bekezdése szerint a vádlottat csak azzal a cselekménnyel, illetőleg a tényállásnak csak azzal a részével felmerült bűnügyi költség viselésére lehet kötelezni, melyre a bűnösségét vagy a felelősségét megállapították.
- [379] A Be. 338. § (3) bekezdése szerint főszabályként a vádlottakat külön-külön kell kötelezni a költség megfizetésére, s amennyiben ez nem lehetséges, abban az esetben egyetemleges kötelezést kell alkalmazni.
- [380] A fentieket szem előtt tartva a Kúria megállapította, hogy a nyomozás során, valamint az első- és a másodfokú eljárásban mindösszesen 10.344.962 forint bűnügyi költség merült fel, mely a költségjegyzék 1-198. tételszámai alá nyert bejegyzést.
- [381] Az összes költségből ... I. rendű vádlottat önállóan 1.291.126 forint költség megfizetése terheli a 9., 39., 41., 42., 52., 59., 60., 64., 76., 83., 88., 91., 94., 101., 107., 111., 116., 121., 127., 132., 137., 140., 143., 149., 154., 162., 166., 170., 174., 178., 182., 186., 190., 193. és 196. tételszámok alatt bejegyzett költségek alapján.
- [382] Az összes költségből ... II. rendű vádlottat önállóan 1.297.067 forint bűnügyi költség megfizetése terheli a 10., 40., 43., 53., 58., 61., 65., 77., 84., 89., 95., 102., 108., 112., 117., 122., 128., 133., 138., 141., 144., 147., 150., 155., 159.,

163., 167., 171., 175., 179., 188., 191., 194., 197. tételszámok alatt bejegyzett költségek alapján.

[383] A vádlottanként megállapított bűnügyi költség összege a Be. 74. § (1) bekezdés c) pontja alapján felmerült kirendelt védői díjakból tevődik össze mindkét vádlott esetében.

[384] ... I. rendű és ... II. rendű vádlottakat egyetemlegesen 4.381.505 forint bűnügyi költség megfizetése terheli a költségjegyzék 1., 2., 3., 5., 7., 12., 16., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 44., 45., 47., 48., 49., 50., 51., 63/a., 67., 68., 69., 70., 71., 72., 73., 74., 75., 79., 80., 81., 82., 86., 87., 93., 100., 104., 105., 106., 110., 114., 115., 119., 120., 124., 125., 126., 130., 131., 135., 136., 152., 153., 157., 158., 161., 189. tételszámok alatt bejegyzett költségek alapján.

[385] Az egyetemleges kötelezés a Be. 74. § (1) bekezdés a) pontja alapján felmerült bűnügyi költség, elsősorban szakértői díjakból és az eljárás során meghallgatott tanúk útiköltségéből tevődik össze.

[386] A fennmaradó 2.597.696 forint bűnügyi költséget - a Be. 339. § (1) bekezdése alapján - az állam viseli (a költségjegyzék 6., 8., 11., 13., 14., 15., 17., 18., 19., 20., 35., 38., 46., 54., 55., 57., 62., 63., 66., 78., 85., 90., 92., 96., 98., 103., 109., 113., 118., 123., 129., 134., 139., 142., 145., 146., 148., 151., 156., 160., 164., 168., 172., 176., 180., 183., 184. tételszámai alá bejegyzett költségekből fakadóan).

[387] A másodfellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletnek a Kúria által nem érintett rendelkezései törvényesek, ezért a Szegedi Ítéltábla ítéletét a Kúria egyebekben helybenhagyta.

[388] A harmadfokú eljárásban a bűnügyi költség ... I. rendű, ... II. rendű vádlottak védelmével összefüggésben merült fel. Mivel a Kúria az e vádlottakat érintő másodfokú felmentő rendelkezést megváltoztatta, a védelem ellátásával felmerült bűnügyi költséget a Be. 385. §-ára és a 338. § (1) és (3) bekezdésére figyelemmel a vádlottak viselik.

[389] A harmadfokú bírósággént eljáró Kúria határozata ellen további fellebbezésnek nincs helye.

Budapest, 2017. június 8.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Györgyi s.k. előadó bíró, Dr. Feleky István s.k. bíró

A Szolnoki Törvényszék 9.B.392/2014/97. számú ítélete és a Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.315/2016/41. számú ítélete a Kúria Bhar.II.612/2017/15. számú ítéletében foglalt változtatásokkal ... I. rendű és ... II. rendű vádlottak tekintetében 2017. június 8. napján jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Dr. Molnár Gábor Miklós s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hiteléül:
Lévai Viktória
tisztviselő